

DRAUGAS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 12/28/98

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

PERIODICALS
December 29, 1998

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXXVII Kaina 50 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, GRUODŽIO - DECEMBER 29, 1998

Nr. 250

Paskutinio Lietuvos partizano žūtis bylą gaubia paslaptys

Utena, gruodžio 28 d. (Elta). Paskutinio Lietuvos partizano — Utenos apskrityje veikusio Antano Kraujelio (Siaubūno) — nužudymo bylą tiriantis Utenos rajono apylinkės prokuratūros prokuroras Algirdas Gylis sakė dar neįsivaizduojantis, kiek laiko truks parengtinis tardymas ir kada gali būti pareikšti kaltinimai 1965 m. kovo 17 d. surengtos A. Kraujelio likvidavimo operacijos dalyviams.

Generalinė prokuratūra šią bylą iškelė lapkričio 3 d., netrukus po A. Kraujelio 70-mečio paminėjimo gavusi Seimo nario Antano Stasiškio vadovaujamos Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos kreipimąsi.

Parengtinį tardymą pavesta atlikti Utenos rajono apylinkės prokuratūrai, kad šis istorijos epizodas būtų iširtas kiek įmanoma greičiau.

Tačiau, pasak prokuroro A. Gylis, bylos tyrimą apskunkina prabėgę 33 metai ir paini liudytojų paieška. Iki šiol nėra žinoma, kiek žmonių 1965-ųjų pavasarį buvo apsupę Pinkevičių sodybą Papiškių kaime, kurioje slėpėsi Siaubūno slapyvardžiu žinomas partizanas A. Kraujelis. Šiuo metu maždaug dešimties įtariamųjų išeikoma per adresų įstaigas. Visi surastieji turėtų būti apklausti.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro duomenimis, būtent šios operacijos metu tarp partizano ir namų apsupusių KGB darbuotojų bei milicininkų įvyko susišaudymas, per kurį A. Kraujelis buvo sužeistas ir vė-

liau nusišovė. Tai patvirtino Utenos rajono centrinės ligoninės lavoninėje atliktos teismo medicinos tyrimo išvada, kurioje nurodoma, kad tris šūvius į save galėjo paleisti pats A. Kraujelis, o ketvirtasis buvo šautas iš toli.

Dokumentai liudija, kad partizano sunaikinimo operacijoje dalyvavo KGB II skyriaus 2-osios valdybos viršininkas Nachmanas Dušanskis, kurio baudžiamoji byla Generalinėje prokuratūroje sustabdyta, nes neaišku, ar kaltinamasis dar gyvas. Tačiau žinomų Lietuvos istorikų teigimu, vienas iš aukštų KGB viršininkų pokario Lietuvoje bei 1941 metų Rėnių tragedijos dalyvių šiuo metu gyvena Izraelyje. To neneigia ir Generalinė prokuratūra, tačiau nei Izraelio ambasada Lietuvoje, nei „Interpolo“ įstai-ga Izraelyje nėra kartą neatsakę į Lietuvos pareigūnų paklausimus.

Kaip sakė prokuroras A. Gylis, labai maža vilčių nustatyti tikrąją partizano užkasmio vietą: vieni tai paliudyti galintys žmonės gal jau mirę, kiti — nenori prisipažinti matę šurpius istorinius faktus. Tiesa, vienas kaimo gyventojas prasarė matęs, kad žuvusio A. Kraujelio kūną sribai išvežė į Vilnių. Tikrindamas šią prielaidą, A. Gylis išsiuntė paklausimus Vilniaus ir Kauno medicinos fakultetams, tačiau pats sakė abejojęs tokia galimybe. Pareigūnų manymu, taip toli gabenti partizano kūną okupantų parankiniams būtų per brangu, todėl jis tikriausiai esąs užkastas kokioje pakrūmėje, kurią vargu ar pavyks aptikti.

Į Vilnių pargabentas čekėnų pagrobtas verslininkas

Vilnius, gruodžio 28 d. (BNS) — Pirmadienį į Lietuvą buvo parvežtas daugiau nei prieš pusantūrą metų Čekėnijoje pagrobtas verslininkas Viktoras Grodis. Šią operaciją vykdė Generalinės prokuratūros, Valstybės saugumo departamento ir Užsienio reikalų ministerijos (URM) pareigūnai.

Pirmadienio rytą apie V. Grodžio pargabenimą į Lietuvą buvo informuotas prezidentas Valdas Adamkus, kuris tą pačią dieną susitiko su Generalinės prokuratūros, VSD ir URM pareigūnais. Po susitikimo su prezidentu URM Konsulinio departamento direktorius Rimantas Sidlauskas sakė žurnalistams, kad anksčiau jau buvo keli bandymai išgelbėti verslininką, tačiau tik pastarasis buvo sėkmingas.

Daugiau nei pusantūrą metų V. Grodį įkaitu laikė čekėnai už jį prašę 100,000 JAV dolerių išpirkos. R. Sidlauskas užtikrino, kad „mes tikrai nemokėjome“ už verslininko išlaisvinimą. Motyvuodamas tuo, kad byla nėra baigta, URM pareigūnas nesakė, kiek pareigūnai padėjo V. Grodžio išlaisvinimui, kaip jis buvo atgabentas į Lietuvą.

URM pareigūnas patvirtino, kad V. Grodį buvo pagrobę čekėnai ir siūlė nepainioti čekėnų tautos su neprikaltėliais. Seimo pirmininkas Vytautas

Landsbergis yra „beveik tikras“, kad išpirkos už neįsivaizduojamą sumą Čekėnijoje pagrobtą verslininką Viktorą Grodį nebuvo mokama. Dar gegužės mėnesį prezidentas Valdas Adamkus ir premjeras Gediminas Vagnorius pareiškė, kad Lietuva vadovaujasi tarptautine praktika ir neišpirks V. Grodžio, kad tuo nepaskatintų naujų teroristinių išpuolių.

Buvusi čekėnų įkaitė nuolat prižiūri medikai, kurie atsiskaityti išsamesnės informacijos apie jo sveikatą. Lietuvos URM atstovas sakė, kad 35 metų V. Grodžio sveikata yra prasta ir kad jam reikalinga nuolatinė medikų priežiūra.

Seimo pirmininko pavaduotojas centristas Romualdas Ozolas ir opozicinis LDDP frakcijos vadas Česlovas Juršėnas pirmadienį sveikino įkaito sugrąžinimą.

R. Ozolo teigimu, šiuo atveju visi nuopelnai dėl V. Grodžio grąžinimo yra priskirtini Lietuvos pusei. R. Ozolas pareiškė esąs įsitikinęs, kad išpirka už verslininką nebuvo mokėta.

Č. Juršėnas spaudos konferencijoje sakė galįs „sveikinti, kad tai pavyko padaryti“. Pasak jo, „jeigu tai padarė mūsų šaliai čekėnų draugai, tai aš jiems irgi aciū pasakyčiau“.

Tiek Č. Juršėnas, tiek R. Ozolas sakė nemana, kad vil-

Nuotr.: Metiniame Vašingtono BALFo skyriaus susirinkime buvo išrinkta nauja valdyba (I eil. iš kairės) — kopirimininkė Ramutė Aidienė, Gražina Narkus Kramer, sekretorė Gražina Blekaitienė, (II eil. iš kairės) kun. Antanas Lapė, vicepirmininkas Kazys Vasaitis, išdinininkas Algimantas Landsbergis ir kun. Sigitas Zilys. Elvyros Vodopaliėnės nuotr.

Premjeras 1998-uosius metus laiko labai sėkmingais

Vilnius, gruodžio 24 d. (BNS) — Didžiausia šių metų sėkmė premjeras Gediminas Vagnorius laiko Lietuvos pastovumą, išsaugotą nepaisant Rusijos krizės, ir dukart išuštus užsienio investicijas.

Ketvirtadienį surengęs spaudos konferenciją, G. Vagnorius taip pat teigė, kad 3 proc. šiomet nesiekusi infliacija Lietuvoje buvo mažiausia visoje Vidurio ir Rytų Europoje.

G. Vagnorius džiaugėsi ir tuo, kad bendrasis vidaus produktas šiomet bus išaugęs 5 proc. ir kad išlaikyta tendencija kasmet maždaug 15 proc. padidinti darbo užmokeskį.

„Didžiausias nuopelnas dėl gerėjančių rodiklių tenka darbštiesiems ir kantriems Lie-

tuvos žmonėms“, pareiškė premjeras. Jis Kalėdų proga atsiprašė visų, kam savo kailiu teko patirti „griežtą, bet neišvengiamą vyriausybės teisingą ir finansinę politiką“. „Vyriausybė negali tik dovanas dalinti, o alternatyva griežtumui tėra netvarka ir chaosas“, sakė ministrų kabineto vadovas.

G. Vagnorius ketina kitamet paspartinti Lietuvoje vykdomą valdymo reformą, tačiau nežadėjo naujų vyriausybės pertvarkų. „Jeigu kurių nors ministerijų likvidavimas pakeistų žmonių gyvenimą, darytumėme tai kas menesį, tačiau taip nėra“, teigė premjeras.

Besibaigiant metams, prezidentas Valdas Adamkus

spaudoje yra priminęs savo ketinimus pradėti antrą aukščiausios vykdomosios valdžios struktūrų pertvarkymą ir, be kita ko, vėl sumažinti ministerijų skaičių.

Naujoji sąjunga piliečių parašus rinko „nekrupščiai“

Vilnius, gruodžio 28 d. (Elta) — Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio nuomone, nebus „kokio ypatingo nuostolio“, jei galutinė išvada dėl Naujosios sąjungos surinktu piliečių parašų, remiančių šios partijos parengtą įstatymo projektą, bus neigiama.

Pasak V. Landsbergio, pats įstatymo projektas „Dėl Valstybės tarnautojų neteisėtai ar nepagrįstais veiksmais piliečius padarytos žalos atlyginimo“ nėra kuo nors naujas. Projekto nuostatos, kaip teigė Seimo pirmininkas, arba jau išrašytos priimtuose įstatymuose, arba yra „ant darbo stalo“.

Pirmadienio spaudos konferencijoje V. Landsbergis sakė, kad, jo turima informacija, Naujoji sąjunga parašus rinko daugiau nei 50,000, kaip reikalaujama Konstitucijoje, tačiau, pasak V. Landsbergio, yra nemažas procentas netinkamų parašų.

Pasak Lietuvos Seimo pirmininko, Naujoji sąjunga — įsikūrusi nauja politinė struktūra — norėjo atkreipti į save dėmesį, rinkdama ir „graziai, su daugybe televizijų įteikdama tuos parašus“. V. Landsbergio nuomone, tas tikslas jau pasiektas.

* Šiaulių rajono apylinkės teismas ketvirtadienį leido dviems mėnesiams sumiti 10 medkirčių pražudžiusį Stasį Aleką. Neblaivus S. Alekas vairuojamas automobilis gruodžio 22 d. nuvirto į Ventos upę. Iš 15 medkirčių gyvi liko tik 5, įskaitant jį patį. Šiaulių rajono apylinkės prokuratūros vyriausiasis prokuroras sakė, jog teismas atsisvežė, kad vairuotojas buvo neblaivus, pabėgo iš įvykio vietos, tuoj pat nepranešė apie įvykį. Išsigelbėjusieji tardytojams pasakojo, kad sunkvežimis važiuojo maždaug 70 kilometrų per valandą greičiu. Alkoholių vairuotojas vartojo pats ir vaišino medkirčius. (BNS)

Rusijos ambasadorius susirūpinęs tautiečių padėtimi

Vilnius, gruodžio 27 d. (BNS-Elta) — Rusijos ambasadorius Vilniuje Konstantinas Mozelis, gruodžio 22 d. apsilankęs Lietuvos Užsienio reikalų ministerijoje, pateikė pluoštą pretenzijų dėl rusų problemų.

Pasak Rusijos ambasados pranešimo spaudai, „Rusijos visuomenės susirūpinimą“ kelia kai kurių Rusijos piliečių Lietuvoje „padėtis ir sveikatos būklė“. Pranešime minimi asmenys yra Lietuvoje teisti ar teisiami už antivalstybinę veiklą tarp jų — du kartus kalėjęs buvęs prosovietinės organizacijos „Jedinstvo“ vadovas Valerijus Ivanovas ir teisiamasis sausio 13-osios byloje Stanislovas Mickevičius.

Rusijos ambasadorius taip pat reikšė susirūpinimą dėl atsakymo įregistruoti Lietuvoje Rusijos piliečių asociaciją „Rossija“. Pasak ambasadoriaus, Lietuvos valdžios argumentai „tarptautinės praktikos požiūriu nėra negincytini“. Teisingumo ministerija atsakė įregistruoti minėtą organizaciją, nes kai kurie jos steigėjų veikė prieš Lietuvos nepriklausomybę. „Rossija“ steigėjai dabar bylinėjasi teisme su Teisingumo ministerija, siekdami registracijos.

Rusijos ambasadorius susitikime UR ministerijoje taip pat nurodė, jo nuomone, „spręstinas“ rusiškų mokyklų Lietuvoje problemas — jų skaičiaus mažinimą, vadovėlių ir moky-

tojų trūkumą bei kitas. Jis taip pat priekaištavo dėl rusų kalba transliuojamų radijo ir televizijos laidų skaičiaus mažinimo ir nukelimo į „nepatogų laiką“ bei karo veteranų pensijų panaikinimo asmenims, tarnavusiems represinėse sovietų struktūrose.

Aukštas Lietuvos diplomatas „diplomatiniu akibrokštu“ pavadino Rusijos ambasadoriaus priekaištus dėl vietos rusų problemų, pareikštus Kalėdų išvakarėse. „Šis pranešimas spaudai — nesusiiprati-mas, neatpindintis Lietuvos ir Rusijos pavyzdinės kaimynystės realiųjų“, sakė URM Politikos departamento direktorius Vygaudas Užackas, atmesdamas prielaidą, kad netikėtai pareikšti Rusijos ambasadoriaus priekaištai gali būti atsakas į neįvardyto Rusijos žvalgybininko demaskavimą Lietuvoje šį mėnesį.

Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis neabejoja, kad, artėjant NATO viršūnių susitikimui Vašingtone, padaugės pretenzijų Baltijos valstybėms ir Lietuvai iš rytinių kaimynų.

Komentuodamas Rusijos ambasadoriaus K. Mozelio pareiškimą, V. Landsbergis pastebėjo, kad atsitiktinių sutapimų santykiuose su Rytų kaimyne nebūna, o pretenzijos dėl rusakalbių gyventojų „turi prasmę tik Vašingtone susitikimo kontekste“.

Vėl sustabdyti be leidimų keliavę Rusijos kariai

Vilnius, gruodžio 28 d. (BNS) — Lietuvos pasieniečiai sekmadienį Kenos poste sulaukė traukinio „Maskva-Kaliningradas“ vykusias dvi Rusijos karines komandas, iš viso — 52 šauktinius, neturėjusius Lietuvos Krašto apsaugos ministerijos leidimo vykti per Lietuvos teritoriją.

Traukinys „Maskva-Kaliningradas“ buvo sulauktytas, tačiau, Rusijos karinių komandų vyresniesiems susisiekti su KAM Transportavimo tarnyba ir gavus reikalingus leidimus, kariai po pusantros valandos tęsė kelionę, pranešė Pasienio policijos departamentas.

Lenkijos TV — apie Adomo Mickevičiaus vaikystę Lietuvoje

Varšuva, gruodžio 27 d. (BNS) — Lenkijos televizija per Kalėdų šventes parodė naują trijų dalių filmą apie poetą Adomą Mickevičių.

Filmas „Lietuva, Tėvyne mano“ pasakoja apie poeto vaikystę ir jaunystę Naugarduke, Vilniuje ir Kaune.

Filmo režisierius ir scenaristas Tadeusz Bystram, pasitelkęs prieš keletą metų išleista geografo Tomasz Krzywicki dokumentinę apybraižą „Adomo Mickevičiaus keliais“, sukūrė filmą, kuris lenkų žiūrovą supažindino su Lietuvos gamta, Vilniaus senamiesčio gatvelėmis, Aušros vartais, Vilniaus universitetu, Kauno miestu.

Sumanymas sukurti tokį filmą prieš dvejus metus kilo visos Lenkijos Lietuvos mylėtojų klubui, kurio pirmininkas Leonas Brodowski sakė, kad

Praėjusių antradienį Lietuvos pasieniečiai iš traukinio „Kaliningradas-Maskva“ Kybartų stotyje išlaipino dvi Rusijos karines komandas — 28 karius, taip pat vykusius be leidimų.

Rusijos kariškių Karaliaučiaus srityje valdžia dėl Lietuvos pasieniečių veiksmų neįsivaizduojamą, įvertintus juos kaip „suprantamus“.

Lietuva karinių kitų valstybių tranzitą per savo teritoriją reguliuoja specialiomis taisyklėmis. Be kita ko, kariai negali keliauti su ginklais. Šios taisyklės karine komanda laiko tris arba daugiau kartų vykstančius kariškius.

KALENDORIUS

Gruodžio 29 d.: Šv. Tomas Becket; Gajutė, Grožvyda, Gaja. Gruodžio 30 d.: Sabinas, Dovydas, Pugas, Anyza. 1991 m. Libanas pripažino Lietuvos nepriklausomybę.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

NUŽUDYKIME PADIDINTĄ KRAUJOSPŪDĮ PIRM NEGU JIS MUS NUŽUDYS

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Padidintas kraujospūdis — didesnis negu 140/80, kiekviena jo savininką ar savininkę žudo aštuoneriopa. Ir taip jis elgiasi patyliai, slapta, nejučiomis — už tai medicinoje jis vadinamas tyliuoju žudiku. Dabar susipažinkime su kiekviena iš tų aštuonių padidinto kraujospūdis žmogžudysčių.

1. Apakimas. Padidintas kraujospūdis užkaria akių vidiniame išklote arterijas. Tada arterijos netenka elastingumo ir ima praleisti kraują, kas sutrikdo regą ir pagaliau apakina.

2. Arteriosklerozė. Arterijų sienelės pamažu kietėja, jose vis daugiau atsirandant cholesterolio. Netekusios elastingumo, jos negali reguliuoti kraujotakos ir kraujospūdis. Arteriosklerozė matoma išsivysčiusių cholesterolio plokštelių vidinėje arterijų sienelėje. Tokie sklerozė gali prisidėti jau vaikystėje ir vėliau sukelti širdies ataką bei smegenų paralyžių stroką.

3. Širdies ataka. Širdies ataka atsiranda, kai kraujotaka širdyje nutrūksta. Yra dvi svarbiausios priežastys tokio nutrūkimo: 1. kraujo krešėjimas ant cholesterolinių priskretimų; 2. širdies arterijų susitraukimas spazmas. Tada susiažaloja širdies raumuo ar net trunka tokios atakos atvejai. Miršta pusė visų tokių širdies atakų pirmą kartą gavusių, nespėję patekti ligoninėn. Skrodžiant tokius lavonus, širdies atakos pakenkta raumuo atrodo be kraujo, širdies sienelė nenormalios spalvos.

4. Padidėjusi širdis. Kai kraujospūdis esti padidintas, tada širdis turi sunkiau dirbti — aišku, tada jos raumenys sustorėja. Tas padidina širdį ir artina jos nepakankamą veiklą (heart failure).

5. Kenkimas inkstams. Norint, idant inkstai normaliai veiktų, reikia, kad jie gautų pakankamai kraujo. Padidintas kraujospūdis kaip tik ir nutraukia inkstų mitybą krauju. Tada inkstai suserga — jie susiraukšleja, surandėja. Pradžioje inkstai tik nedaug nukentė, bet ilgainiui jų veikla sumažėja — jie nešalina atlaikų iš kraujo ir žmogaus mirtis esti neišvengiama.

6. Smegenų paralyžius — strokas. Kai smegenų dalyje kraujotaka sustoja — žmogų suparalyžiuoja. Tas atsitinka kai padidėjęs kraujospūdis užkemia arteriją ar ji plyšta ir kraujas išsilieja smegenyse. Yra baisi tiesa, kad sutvarkomas, bet netvarkomas, padidėjęs kraujospūdis yra po vėžio ir širdies atakos trečioji, daugiausia amerikiečių išmarinanti, liga. Visi ir visos nepamirškime, kad tokia paralyžiaus galimybė tiesiogiai siejasi su padidintu kraujospūdžiu, kuriuo mažiausiai daugelis mūsų rūpinasi. Mat mūsų laikais ir mūsų laikams yra svarbiau privalgyti, prisigerti, riebiai-sūriai prisivalgyti, patinginiai, visai nekreipiant dėmesio į medicinos dabartinį patarimą sunormuoti kraujospūdį žemiau 140/80.

7. Išankstinis gimdymas. Padidėjusiu kraujospūdžiu kas ketvirta gimdyvė pagimdo savo kūdikį per anksti. Tokiems naujagimiams sunku atsukti, mat jų plaučiai dar nėra pakankamai išsivystę 38-toje nėštumo savaitėje. Tokie naujagimiai dar nepajėgia reguliuoti savo kūno temperatūros, nes turi per mažai riebalų. Tokius sunku maitinti ir pastoviai auginti.

8. Arterijos sienelių išsiplėtimas — aneurizma. Kai dėl padidinto kraujospūdis arterijos sienelė netenka elastingumo, tada visam laikui kaip balionai išsiplūcia arterijos sienelės ir prisipildo krauju. Kiekvienu momentu toks balionas gali plyšti, ir ištiks staigi mirtis. Taigi ar dar ir toliau pavojaus akivaizdoje, vis tebesnausime — apsiliepsime tikrinti kraują ir tvarkytis su padidintu per 140/80 kraujospūdžiu? Kalėdų proga atgimkime visi ir visos tinkamai savo sveikatos priežiūrai. Sekmės!

VIRUSŲ „MEDŽIOKLĖ“ — MODERNIAUSIA APARATŪRA

Moderniausia Lietuvoje virusologijos laboratorija turės Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Infekcinių ligų klinika, sakė klinikos vadovas, profesorius Arvydas Ambrozaitis. Laboratorija įsteigta universiteto patalpose. Ge-

Alvydas Mulevičius iš Išdagų kaimo (Šakių raj.) be jokio įnagio ranka su 3,5 mm skersmens vinimi persmeigė 8,5 cm storio medieną, puse centimetro pagerindamas jam pačiam priklausiusį ankstesnį rekordą. **Eltos nuotr.**

BALFo seimo, įvykusio š.m. lapkričio 14 d., Detroit, MI, direktorių ir atstovų dalis. Pirmoje eilėje iš kairės: direktorių tarybos pirm. Rimtautas Dabšys, Centro valdybos pirm. Maria Rudiene, Šv. Antano parapijos klebonas ir Detroito BALFo skyriaus pirm. kun. Alfonsas Babonas, Leonas Petronis, Vladas Staškus; II eil.: Eugenija Bulotienė, Antanas J. Rudis, dr. Bronė Motušienė, Valerija Čepaitienė, Lidija Mingėlienė, dr. Česlova Batcinskienė, Elvyra Vodopaliene, Kostas Bružas, Faustas Stroja, Mykolas Abarius; III eil.: Ieva Kasniūnienė, Alfa Pažūrienė, Regina Juskaite-Švobienė, Stasys Garliauskas, Ona Abarienė, Dana Čipkienė, Danutė Petronienė, Rozė Ražauskienė, dr. Pranas Budininkas, Kazys Ražauskas, Viktoras Motušis, Petras Pajojus.

BALFo PAŠALPA GUODŽIA IR STIPRINA VARGO LIETUVIUS

Šią vasarą ir rudenį teko ilgai lankytis ir pabuvoti po mėlyną, laisvą Lietuvos dangum, susitikti su įvairaus sluoksnio žmonėmis, o taip pat su buvusiomis okupacijos aukomis, vargstančiais ir nevargstančiais tautiečiais, pausti jų pagarbą ir dėkingumą užjūrio broliams, jų nepamiršantiems, pamatyti naują viltingą nušvitusių kančių ir praieities vargų išgairintą veidą. Apie Amerikos lietuvius daugiau girdėjau geresnes nuomones, nes jie padovanojo Lietuvai ir naująjį prezidentą, iš kurio daug tikimasi.

Lietuvoje pamaciau ir pajutau daug džiuginančių permainų ir žingsnių gėrio link, tačiau regėjau nemažai skaudžių problemų, kurias reikia neatidėliotinai spręsti.

BALFo vadovybės paprašytas ir naudodamasis ilgesne viešnagė, aplankiau ir ypatingo vargo paliestus tautiečius, išsibarsčiusius po visą kraštą, perdaviau jiems skirtus linkeštėjimus ir simbolines BALFo dovanėles. Norėčiau nors keletą jų apibūdinti, kas tai per žmones.

Ji buvo tada dar visai jaunutė, šviesiaplaukė lietuvaitė, ležinio vilko gatvėje Nr. 29 Gruodžio viduryje laboratorija pradėjo veikti.

Virusai, kaip visiems žinoma, yra nelastelinės sandaros savarankiška pačių mažiausių mikrobu grupė, įvairiausių ligų kaltininkai. Apiktiki, indentifikuoti, tyrinėti juos — nepaprastai sunku. Naujojoje Infekcinių ligų klinikoje virusologijos laboratorijoje „medžioti“ virusus medikams padės specifinis imuno-fluorescentinis mikroskopas. Darbu su gyvomis ląstelėmis čia įrengtas laminarinis bokšas. Laboratorija jau įsigijo ir labai reikalingą vandens išgryninimo sistemą, angliaurūkštės inkubatorių. Ypatinai prof. A. Ambrozaitis džiaugiasi geros laboratorinės praktikos taisyklės atitinkančia šildymo ir vėdinimo sistema. Tai garantuoja aukštą švarumo klasę.

Naujoji virusologija visu pirma tarnaus moksliniam darbui bei medicinos fakulteto studentų praktiniam mokymui. Yra sumanymas pripažinti ją kaip centrinę sveikatos apsaugos sistemos virusologijos laboratoriją, kurioje būtų atliekami sudėtingiausi virusinių ligų diagnostiniai tyrimai.

Ivairaus lygio virusologijos laboratorijas Vilniuje šiuo metu turi Valstybinis visuomenės sveikatos centras, Respublikinis mitybos centras, Higienos institutas, yra virusologinių tyrimų padalinys ir AIDS centre. (Elta)

patyrusi sunkiai civilizuotam pasauliui įsivaizduojamą tremtinių gyvenimą. Tai Marytė Juodvalkytė-Žilinskienė, gyv. Vilniuje.

Bronius Juospaitis, gyvenantis Panevėžyje, Lietuvos partizanas, Vyčio apygardos, partizanų būrio vadas. Tai žmogus, kaip legenda, per kaunynes su rusų kariuomene ir stribais sunkiai sužeistas, be sąmonės numestas ant miestelio aikštės grindinio, kartu su kitais partizanų kurnais, išgulėjęs beveik per naktį ir atgavęs sąmonę, šliauždamas ant šono, bandė pasišalinti. Stribai jį jau tiesė automatus ir iš naujo taikėsi, tik aukšto rusų karininko įsakymu buvo nugabentas į ligoninę, kur Lietuvos gydytojų dėka išliko gyvas, nors dar ir šiandien nešiojasi dalį kulku savo kūne. Praėjęs kaštėjimus ir lagerius, pakelia vikšus dabarties sunkumus. Jam per 73 metai, veidas šviesus ir giedras dar šypsosi.

Arba Juozas Armonaitis, per 75 m. amžiaus, buvęs Tauro apygardos partizanas, iškenčėjęs lagerius, kalėjimus, visus čekistų kankinimus ir pasityčiojimus, sunkiai sužeistas, patekęs į jų rankas. Tai jam be jokio užmarinimo kagebistai pjūklui nupjovė koją aukščiaulio kelio. Vaikšto su girgždančiu protezu ir šiuo metu abu su žmona, tokio pat likimo lietuvaitė, teturi, kartu sudejęs, tik dvi kojas. Dabartiniais sunkumais nesiskundžia, kantrūs. Iš visos jo asme-

BALFo Los Angeles, CA, skyriaus pirm. ir dir. Alfa Pažūrienė skaito pranešimą BALFo seime, kuris vyko Detroit, MI, lapkričio 14 d. Sedi — BALFo Centro valdybos pirm. Maria Rudiene. Nuotr. V. Kasniūno

BALFo seimo, įvykusio 1998 m. lapkričio 14 Detroit, MI, dalyvių grupelė. Iš kairės: Stasys Garliauskas, Danutė Petronienė, dr. Bronė Motušienė, Alfa Pažūrienė, Valerija Čepaitienė, dr. Česlova Batcinskienė ir Dana Čipkienė. Nuotr. Vytauto Kasniūno

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4645 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rate: \$95.00. Foreign countries \$110.00. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4645 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesunutiama. Prie pavardės ir adreso, siūdomi laikraštį patysime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV	Metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$110.00	\$55.00	\$35.00
Tik šėštadienio laida:		\$60.00	\$40.00
JAV		\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur	(U.S.) \$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant (Lietuva):		\$65.00	
(Air cargo)		\$100.00	
Tik šėštadienio laida		\$55.00	
Užsakant į užsienį oro paštu		\$500.00	\$250.00
Tik šėštadienio laida		\$160.00	\$85.00

Vyriausios redaktorė — Danutė Bindokienė

Administratorius — Valentinas Krumpalis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šėštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šėštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisydo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasiilkti kopiją.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9625 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽIJOBA, M.D.
INDRŲ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0060
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

LINAS SIDRYS, M.D.
Akijų ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-638-8822
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4847 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyt. su Northwestern un-to
diplomu, Lietuvos sveikatos daktaras
už priėmimą kainą. Pacientai
primami absoučiai punktualiai.
Susitarimai (kalbėti angliskai)
Tel. 708-422-6260

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. A.B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. 708-422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmad. 3v.p.p.-7v.v., antr. 12:30-3v.p.p.
treč. uždaryta, ketvrt. 1-3v.p.p.
penktad. ir šėštad. 9v.r.-12v.p.p.

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviskai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-586-7766
Valandos pagal susitarimą

DANTŲ GYDYTOJAS
TOMAS ZUBINAS, D.D.S.
Family Dental Care
6317 Fairview, Ste. 6
Westmont, IL 60559
630-652-5363
Valandos pagal susitarimą
Gydytojas kalba lietuviskai

Montrealio Aušros Vartų parapijos 50 metų jubiliejus šventėje vyskupas Paulius Baltakis, OFM, aštuoniems vaikams suteikė Pirmąją Komuniją ir septyniolikai jaunuolių — Sutvirtinimo Sakramentą. Vyskupas taip pat pašventino naujai įrengtą koplyčią ir Aušros vartų meno galeriją.

SVEIKATOS APSAUGOS NŪDIENA IR ATEITIS

ARŪNAS ŠČIUPOKAS, M.D.

Čikagoje jau trečią kartą vieši gydytojas Arūnas Ščiupokas. Jis yra medicinos mokslų daktaras, Kauno Medicinos universiteto Neurologijos klinikos docentas. Į Ameriką Arūną Ščiupoką pakvietė Amerikos Skausmo draugija, kurios 20-mečio jubiliejinis suvažiavimas vyko San Diego, Kalifornijoje. Būdamas Čikagoje, daktaras Arūnas Ščiupokas, kuris kartu yra ir Lietuvos skausmo draugijos prezidentas, apsilankė University of Chicago Hospitals Pain Management Center, Office of American Pain Society, Northwestern University Medical School, kur susitiko su Amerikos Skausmo medicinos specialistais, susipažino su Amerikos pasiekimais skausmo diagnostikos ir gydymo srityje. Be savo tiesioginių ir visuomeninių pareigų, daktaras Arūnas Ščiupokas jau ketvirtą kartą vertėsi privacia gydytojo neurologo praktika, daug energijos skiria Lietuvos sveikatos sistemos teoriniams bei praktiniams klausimams. Neseniai vykusiam 10-ajame Lietuvos gydytojų suvažiavime jis skaitė pranešimą organizacinės reformos klausimu ir pateikė Gydytojų sąjungos įstatymo projektą, kuriam suvažiavimas vieningai pritarė. Apsilankė mūsų redakcijoje.

Jau daugiau kaip metai prabėgo nuo Lietuvos sveikatos apsaugos sistemos reformos įgyvendinimo pradžios. Kai 1997 metų liepos pirmąją buvo įvestas valstybinis sveikatos draudimas, žmonės galėjo būti nemazai nerimo dėl ateities. Per daugelį okupacijos metų įpratusiam prie nemokamos ir lengvai pasiekiamos sveikatos apsaugos, piliečiui buvo sunku suprasti, kad šis nerūpestingumo savo sveikata laikotarpis baigiasi, kad sveikata tampa daugiau asmeniniu, negu visuomeniniu reikalu. Todėl pirmieji konservatorių vyriausybės sveikatos apsaugos ministro J. Galdiko gana radikalus sprendimai buvo visuomenės sutikti nelabai palankiai, o pakursčius opozicijai, et ir priešiška. Labiausiai prisimintinas šiuo požiūriu buvo sprendimas leisti kiekvienam pasirinkti, kam patiktų savo sveikatą, pirmiausia pasirenkant savo asmeniška šeimos gydytoją. Nors nemažai piliečių tai suprato teigiamai ir kaip labai demokratinį sprendimą, daug buvo ir tokių, kuriems tai buvo bereikalingas galvos kvaršimas ir problemų kelimas. Nepalanki tokio sprendimo ir didelė dalis medikų, ypač poliklinikų direktorių, kuriems laisvanoriškas žmonių sprendimas dėl gydytojo pasirinkimo kelė nemažai su tuo susietų finansinių bei ekonominių rūpesčių. Bet štai, prabėgus tam tikram laikui tarpui, galima teigti, kad tas sprendimas tuomet buvo teisingas, ir

šiandien Lietuvoje kiekvienas pilietis gali kartą per metus laisvai pasirinkti savo šeimos gydytoją. O šis sprendimas susijęs su priėmimu ir pas specialista, t.y. gydytoją neurologą, kardiologą, akių ligų gydytoją ir kt.

Nustatyta tvarka, kad sveikatos apsaugos paslaugos yra trijų lygių. Pirminiam lygiui priskiriamos šeimos gydytojo, o pereinamuoju laikotarpiu iki 2010 metų ir vaikų ligų gydytojo paslaugos, antriniam lygiui — visų specialistų paslaugos. Laikantis tokios gradacijos, ligonis gali kreiptis pas specialistą šeimos gydytoją siuntimu arba tiesiogiai. Pirmuoju atveju jam tai nieko nekainuos, bet apsilankymų skaičius bus ribotas; antruoju atveju reikės mokėti iš savo kišenės pagal valstybinio sveikatos draudimo įkainius. Reikia manyti, kad tai irgi buvo teisingas sprendimas, nes šiandien yra nemažai piliečių, kurie nori negaišti laiko priėmimui pas šeimos gydytoją, kuris, be to, gali vizito pas specialistą ir nepaskirti, bet kreiptis tiesiogiai. Tai žmogui kainuoja 20 litų pas antrinio lygio specialistą ir 39 litus pas trečio. Pasirinkimo teisė išlaikyta ir ūkantis tarp valstybinio ir privataus sektorių gydymo įstaigų. Ši teisė išlaikyta ir ūkantis tarp akredituotos asmens sveikatos priežiūrai gydymo įstaigos. Tokiu būdu užtikrinama atitinkama sveikatos paslaugų kokybė, ir, sudarę sutartį su valstybine ligonių kasa, tiek valstybinės, tiek privacios gydymo įstaigos ima veikti vienosdese sveikatos paslaugų rinkos sąlygose.

Įgyvendinta pasirinkimo teisė leidžia piliečiui naudotis visais teikiama valstybinės sveikatos sistemos privalumais bei pajusti jos trūkumus, nepaisant to, kur jis besikreiptų. Nors sveikatos apsaugos reformos vienu iš pagrindinių tikslų yra pirminės sveikatos priežiūros stiprinimas, šiandien šitą pajusti dar sunku, nors pirmieji ženklai jau juntami. Visų pirma, pasireiškia, deja, išaugusių pacientų eilėmis prie šeimos gydytojų kabinetų durų poliklinikoje. Šeimos gydytojas tampa kartu ir savotišku dispečeriu, kai norima gauti bet kokią pagalbą gydymo įstaigoje. Bet už šį dispečerio darbą jam niekas papildomai

Vilniaus mokykloje Simono klase 1998 m.

Nuotr. Algirdo Čepėno

nemoka. Šeimos gydytojo darbu apmokėti iš valstybinės ligonių kastos paskiriama tiek pinigų, kiek pas tą gydytoją metams užsirašė gyventojų — potencialių jo pacientų.

Gydytojas specialistas priskirtas antriniam sveikatos priežiūros lygiui, ir jo darbo specifika kiek kitokia. Jis turi pacientų tik tiek, kiek jų nukreipia jam šeimos gydytojai arba kreipiasi patys, apmokėdami tiesiogiai, bet ne gydytojui, o gydymo įstaigai. Valstybinė ligonių kasa gi gydytojų specialistų darbą gana smarkiai varžo ir apmoka tik kas ketvirtą apsilankymą pas gydytoją specialistą. Nepaisant suvaržymų, kai kurios specialybės yra labai populiarios ir, pavyzdžiui, prie neurologo, kardiologo kabinetų durų neretai nutįsta pacientų eilės. Gydytojų darbą labai apunkina kartu su reforma išaugusi „popierinio“ darbo apimtis. Sveikatos apsaugos ministerija, Valstybinė ligonių kasa užvertė medikus įvairių nutarimų, raštų, mediciniui formų lavina, dėl ko gydytojas, kuriam ligonio priėmimui ir taip neadaug tenka darbo laiko (15-20 minučių vidutiniškai), pacientą neretai „apžiūri“ nepakeldamas nuo popierių galvos. Ir, aišku, ne iš blogos valios.

Hipokrato priesaiką davęs gydytojas stengiasi visomis išgalėmis pirmiausia atlikti savo pašaukimą — padėti ligoniui. Be ligonio apžiūros, norisi jį pasiūsti atlikti būtinus ir kuo geresnius tyrimus, išrašyti kuo geresnius vaistus, sunkiai susirgusius nukreipti į ligoninę, ilgai ir dažnai sergančiam pasiūsti sanatoriniam-kurortiniam gydymui. Visa tai leidžia (bent jau kol kas) daryti valstybinė sveikatos draudimo sistema, tai ji kompensuoja — ligoniui nieko papildomai mokėti nereikia. Tiesa, kai kuriems brangiems tyrimams, pavyzdžiui, magne-

tiniam branduolių rezonansui (BMR) atlikti būtinas gydytojų specialistų konsiliumas ir jiems susidaro nemaža laukimo eilė (net iki kelių mėnesių). Valstybinė ligonių kasa kartu su Sveikatos apsaugos ministerija yra sudariusi ambulatorinėje pagalboje kompensuojamą vaistų sąrašą. Šie vaistai išrašomi pagal specialius receptus ir skiriami nemokamai, susirgus tam tikromis ligomis, arba iš dalies mokamai (tik 20%) — pensininkams, invalidams. Gydymosi ligoninėje laikas dabar jau yra aiškiai reglamentuotas kiekvienam specialybės profilui ir, pavyzdžiui, bendrosios chirurgijos skyriuose jis siekia iki 7 dienų, bendrosios terapijos iki 12 dienų, o reabilitacijos, kur gydymui ligoniai su invalidumo reiškiniais po sunkių traumų ar ligų, gydymosi stacionare laikas gali siekti iki 2-4 mėnesių. Sanatorinis gydymas skiriamas ligoniams po ligoninės, kaip reabilituoja, siekiant gerai sustiprėti ir grįžti į darbą ar visuomenę. Tai trunka 16 dienų, kai kurių ligų atvejais kur kas ilgiau. Nuo šios galimybės nėra iš viso atsisradusios, tai tik nauja tvarka, kaip jomis galima ligoniui geriau padėti, bet jos įgyvendinimas atima iš gydytojo nemažai laiko, jo nelieka bendravimui su pacientu, o papildomai personalo tam (sekretorių, gydytojų asistentų) nėra.

Užgimus valstybinė sveikatos draudimo sistema pagimdė ir nemaža skaičių naujų biurokratų, šios sistemos kontrolierių bei auditorių, kurie bet kada gali atvykti į gydymo įstaigą ir pradėti tikrinti, kaip naudojami sveikatos reikmėms surinkti pinigai. Į valstybinio sveikatos draudimo kasą nuo dirbančių Lietuvos piliečių uždario kiekvieną mėnesį atskaičiuojama trečia dalis pajamų mokesčio bei 30 procentų socialinio draudimo

įmokos. Iš 3.7 milijono šalies gyventojų nuolat dirbančių ir mokančių mokesčius piliečių, yra tik šiek tiek daugiau kaip milijonas. Kiti asmenys — pensininkai, moksleiviai, studentai, neįgalintys žmonės bei kiti tik gauna socialines išmokas. Be to, dar išlieka nedidelė dalis ir dirbančių, bet savo pajamas nuslepiančių, asmenų. Faktiškai yra taip, kad dirbantys asmenys apdraudžia savo sveikatą ir pagal vadinamą solidarumo principą apmoka sveikatos draudimą dar dviems Lietuvos piliečiams. Bet išlaidų sveikatai apimtys didelės, tad valstybinio sveikatos draudimo biudžetas pakelia nemažą našta. O praėjus daugiau kaip meilams nuo valstybinio sveikatos draudimo sistemos įvedimo, darosi visiškai aišku, kad tokių išmokų, kokios buvo iki šiol, toliau išlaikyti nebus galima. Teks „apkarpyti“ kompensuojamą vaistų sąrašą, teks sumažinti sanatorinio gydymo apimtį, apmokant tik reabilitaciją persirgusiems ar sergantiems labai rimtomis ligomis, galbūt dar labiau mažinti stacionarinio gydymo trukmę. Tuo pačiu dar labiau skaičiuoti ir kontroliuoti, kaip ir ar efektyviai panaudojamos valstybinio sveikatos draudimo lėšos. Ir čia nieko nepadarysi, nes ten, kur egzistuoja vienintelė ir nepakeičiama ekonominė sistema, galų gale jos ratai ima užsikirsti.

(Nukelta į 5 psl.)

Dosnumas — švenčių tradicija

Viena neatskiriama Kaledų švenčių tradicijų šiame krašte yra labdaros rinkimas neturteliams. Čia esame pripratę prie parduotuvių durų ar gatvėse matyti raudonus metalinius kibirelius, bekadaruojančius ant stovų, o prie jų — savotiškais uniformomis apsilivkusius vyrus ar moteris, skambinančius varpeliu, linkinčius praėjusiems Dievo palaimos, nors jie ir neįmeta pinigėlių į kibirą.

Tai vadinamosios „Išganymo kariuomenės“ (Salvation Army) nariai, aukų rinkimo akciją pradantys prieš Padedkos dieną ir užbaigiantys Kaledomis. Tačiau jie veiklūs visus metus, šelpia vargštančius, valgydina alkanus, priglaudžia benamius ir apskritai atlieka daug socialines globos darbus, ne tik Amerikoje, bet daugelyje kitų kraštų — „Išganymo kariuomenės“ veikla apima apie 100 valstybių.

Amerikoje šios religinės organizacijos nariai gerbiami, jais pasitikima, todėl kasmet kalediniu laikotarpiu žmonės dosniai aukoja. Pvz., pernai į raudonus kibirelius sumesta daugiau kaip 70 milijonų dolerių. Tačiau mažai kas žino, kad Salvation Army buvo įsteigta 1865 m. Londone, Anglijoje, dvasininko William Booth, kuris vargšų Londono rajonų gatvėse sakydavo pamokslus praeiviams. Ties pamokslais susilaukdavo nemažai klausytojų, tad ilgainiui išsivystė į pajalą, ir taip gimė „krikščioniškoji misija“. Kadangi tos misijos tikslas buvo kovoti su nuodėme, tad ilgainiui pavadinamas pakeistas į „Išganymo kariuomenę“, o nuo 1890 m. jau nepasitenkinta vien pamokslavimu — pradėtas ir labdaros darbas. Raudonieji kibirai Amerikoje atsirado 1891 m., kai tos „armijos“ kapitonas Joseph McFee San Francisco mieste sumanė paruošti apylinkės vargšams Kaledų pietus ir išsiuntė savo „karius“ į gatves parinkti tiems pietums lėšų.

Rinkliavos gatvėse įvairioms labdaros programoms pasitaiko kelis kartus per metus — raudonas aguonėles pardavinėja veteranai, renkamos aukos kovai su širdies, vėžio ar kitomis ligomis, nukentėjusiems nuo gamtos bei kitų nelaimių. Amerikiečiai yra dosnūs — sakoma, kad 80 procentų pastoviai kasmet savo uždario dalį skiria labdarai. Apskritai, dauguma amerikiečių mielai aukoja dolerius, kaip savo laiką. Ypač

daug aukų surenkama Kaledų švenčių tradicijų šiame krašte metu, nes žmonės, pirkdami dovanas savo artimiesiems, dalinasi artimo meile ir su nepažįstamais varguoliais. Antra vertus, kai kas skuba aukoti, kad galeitų aukas labdarai nurašyti nuo valstybinio mokesčio.

Kam daugiausia aukoja amerikiečiai? Be abejonės, religinėms institucijoms ir bažnyčioms. Kasmet tam skiriama netoli 75 milijardai dolerių. Daug aukų skiriama ir kultūriniam meno, humanitariniams reikalams (apie 11 mlrd. dol.), švietimui (maždaug 22 mlrd. dol.), įvairioms fondacijoms, gamtosaugai, tarptautinei labdarai, vertingiems visuomeniniams projektams ir pan.

Nemaža dalis aukų nukreipiama į organizacijų išdus, bet labdara lėšų reikalingu pasiekia kitais keliais, o nemažai „nubyra“ šalikėse arba tiesios pavagiama nesąžiningų žmonių, pasinaudojančių visuomenės gerširdiškumu ir lengvatikiškumu.

Štai 10 populiariausių — ir galbūt patikimiausių — labdaros organizacijų šiame krašte. Daugiausia, netoli 3 milijonų dolerių, kasmet surenka The National Council of YMCA. Už iš eilės jos stovi Salvation Army, trečioji — Catholic Charities, JAV, toliau — American Red Cross, Shriners Hospitals for Children (pernai surinko gerokai per 2 mln. dol.), Goodwill Industries International, Boy Scouts of America, YWCA of the USA, Girl Scouts of USA ir American Cancer Society, INC. Visos šios organizacijos didžiausią dalį savo pajamų atiduoda labdarai, bet nemažai išleidžia ir tarnautojams bei kitiems biurokratiniam reikalams. Pvz., Shriners didžiausią algą gaunantis asmuo metams „sušienauja“ daugiau kaip 308,310 dol., American Cancer Soc., pareigūnas gauna 333,668 dol., o Amerikos skautų — net 479,473 dol. Palyginkime tas milžiniškas sumas su išleidžiamomis JAV LB Socialinių reikalų tarybos, Lithuanian Mercy Lift, „Saulutės“ ar kitų lietuviškų labdaros organizacijų... Mūsų žmonės dažniausiai negauna nė cento, dirba iš pasiaukojimo, artimo meilės, atiduodami savo laiką, jėgas ir neretai — iš savo kišenės pridėdami.

Tad, norint ištiesti dosnią ranką artimui, visų pirma verta aukoti per lietuviškas šalpos organizacijas.

NEIŠGYVENTŲ DIENŲ NAŠTA

JURGIS JANKUS
ROMANAS

Nr. 93

(Tęsinys)

Tylėjau. Neturėjau ką pasakyti.
— Juk zoologijos sode kartu su gyvuliais žmogus negali gyventi. Kilnus žmogus su gyvuliais gyventi negali. Ar ne geriau būtų išieiti ir apsigyventi tarp žmonių? Juk gyvuliams gali irgi nepatikti kai iš jų šaipomasi. Ar ne?
Jis kalbėjo ramiai, bet jutau, kad pro sarkazmą varvėte varvė sunkiai valdomas įtūžis.
— Aš iš nieko nesisšaipau, pone direktoriau. Nei iš gyvulių, nei iš žmonių.
— O kas čia? — pakėlė sąsiuvinį ir vėl numetė. — Ne piktas šaipymasis?
— Ne, pone direktoriau, — pradėjau atgauti kvapą ir aš. — Niekas tų piešinių nematė. Gal tik Pranas. Su juo viename suole sėdim. Bet žinau, kad jis niekam neprasižijo. Tik paišybos mokytoja pamatė ir paėmė. Tai kam piešė? Ką su tais piešiniais galvojai daryti?

— Niekas, pone direktoriau. Tik taip sau. Tik taip pačiam.

— Kaip tai sau pačiam.
Tada išdrįsau ir papasakojau, kad iš pat mažens man daug gyvulių, medžių ir net daiktų buvo panašūs ir pažįstami žmonėms. Pradžioje mokykloje mėginau juos nupiešti. Ir piešiau. Keletą metų nenorejo išieiti panašus. Paskum pradėjo. Antroje klasėje būdamas nupiešiau elgetą Čiunkutį labai panašų į mūsų perkūno trenktą beržą, o amžinai meškerojantį piemininką į mūsų ant kūdros palinkusį gluosnį. Tėvui jie taip patiko, kad pasikabino seklyčioje. Kaledodamas klebonas pamatė, abu pažino. Kai sužinojo, kad mano darbas, pasišaukė į seklyčią ir liepė ir jį taip nupiešti. Pasakiau, kad klebonas į joki medį man nepanašus. „Tai į ką?“, spyrė klebonas. Aš bijojau — klebonas man buvo panašus į galvą iškėlusį žasiną. Kai ir tėvas emė spausti, nupiešiau. Maniau, kad gausiu pipirų. Negavau. Net nusikvatojo. Juokėsi, kad seminarijoje vienas iš profesorių jį erzindavęs. Ko profesorius paklausia, jis atsistojęs dar galvoja, kaip geriau atsakyti. Profesorius tuoj: „Ko klausai galvą pakreipęs?“ Ar kad koks angelas pašnibzdėtų?“ Paskum paprašė, kad nupieščiau vikarą, policijos viršininką, advokatą ir daktarą. Vikaro negalėjau nupiešti. Jis tebuvo panašus tik į save, bet policijos viršininkas buvo tikras gaidys. Visada vaikščiodavo galvą iškėles, krutinę išstempęs,

daktaras į vieną iš mūsų avinukų, o smailanosis advokatas į lapę. Nors lapę tebuvo matęs tik piešiniuose ir paveiksluose, bet jis buvo į kiekvieną labai panašus. Nupiešęs nunešiau. Klebonas žiūrėjo, juokėsi net delnais per šlaunis plodamas ir dar dešimt litų davė. Kai pasikvietęs draugus parodė, tik advokatas tesijuokė. Daktaras labai susiraukė, o policijos viršininkas mirtinai išsėidė ir pareikalavo piešėjo pavardės. Tokį piešėją žadėjo gyvą kalėjime supūdyti. Tada klebonas išpėjo tėvą, kad vaiku patartų, net lieptų susilaikyti, nes esą daug tokių, kurie nekaltu juoko nesupranta, ir smagus pasijuokimas gali virsti didele nepelnyta bėda. Tėvas klebono paklausė ir man patarė paklausti. Tėvas net abu piešinius nuėmė nuo seklyčios sienos. Ir aš paklausiau, tik ne visiškai. Nemečiau piešes, tik niekam nerodžiau. Piešiau tik pačiam sau.

— Ir visus tebeturi?
— Tebeturiu, bet daugiausia namie. Pas tėvus, pridėjau.
— O čia?
— Turiu ir čia.
— Atnešk.
— Mokykloje neturiu nė vieno.
— Žinaku, kur gyveni. Atnešk.
Nebeatrodė, kad būtų labai piktas. Atnešiau net du sąsiuvinus. Turėjau penkis, bet kitų nenešiau.

Nenorėjau, kad sunaikintų. Vienam sąsiuvinį buvo kapelionas. Jo veidas buvo labai apvalus ir tikrai panašus į pilnatį. Lengvas piešti. Buvo nupieštas anapus debesų. Anam sąsiuvinį, kur mokytoja paėmė, jo nebuvo, tai paėmiau sąsiuvinį ir su juo. Jeigu varys iš mokyklos, tegu varo visi susitarę. Nunešiau. Direktorius tebestovėjo prie to paties lango.

— Kas čia? — paklausė ir parodė išsišiepų labai panašų į žiurkę.
Nežinojau. Tokį veidą turėjau būvau matęs. Buvo daug mokinių ir šiaip žmonių. Radęs kapelioną labai nežymiai šyptelejo.

— Eik į klasę, — perversęs pasakė.
Išeidamas pro duris pamaciau, kad pradeda versti iš naujo.

Klasėje sužinojau, kad vakare bus pedagogų tarybos posėdis. Visa klasė norėjo sužinoti, ką direktorius pasakė. Pasakiau, ką būvau girdejęs ir visi nutarė, kad tikrai išmes. Kad mestų už kokią žulkytę, o dabar... Bet jie buvo dar tvirtiau sutarę. Jeigu mes mane, išeis visi. Nereikėjo išieiti. Neišmetė. Tik elgesio pažymį sumazino. Irašė trejetuką. Matematikos mokytojas reikalavo geriausiam savo mokiniui parašyti vienetą-kuolą, kaip mėgdavo sakyti, bet direktorius paaiškino, kad su kuolu automatiškai išmetamas ir iš gimnazijos. Kapelionas su matematiku, sako kone į krūtinės kibosi. (B.D.)

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

SEKTI JĖZŲ ŠV. PRANCIŠKAUS PAVYZDŽIU

Pasikalbėjimas Floridoje su Kretingos klebonu, broliu Gediminu Numgaudžiu, OFM.

Po daugel metų išeivijoje (JAV), 1997 metais Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos Šventojo Kazimiero provincijos centras perkeltas į Kretingą. Čia vyresnieji broliai perleido vadžias naujai kartai. Gediminas Numgaudis pernai buvo paskirtas Kretingos klebonu ir jau beveik metus tose pareigose dirba. Jį įvilko 1989 m. rugpjūčio 15 d., per Žolinę, o išventintas į kunigus 1994 m. gegužės 29 d. Šalia Kretingos parapijinių pareigų, br. Gediminas klebonauja Pakutuvėnuose ir yra Kretingos Pranciškoniškojo jaunimo tarnybos dvasinis patarejas.

— **Papasakokite, kaip ir kada pranciškonai vėl iškūrė Kretingoje?**

— Tėsių vyskupas Vaičius Kretingą gražino pranciškonams 1989 m. lapkričio 19 d. Pranciškonai sugrįžo iš po grindžio. Iki tol buvo išbarstę po Lietuvą. Sugrįžo Astijus Kungys, Juozapas Pudzemis ir Matas Jurevičius.

— **Kokia pradžioje buvo Jūsų veikla?**

— Tradicinė parapijos pastoracija. Tarnavimas, sakramentų suteikimas. Bet šalia to buvo ir labai daug demesio jaunimo pastoracijai. Pradžioje — broliai atviri buvo bendravimui su žmonėmis ir taip mušų užplūdo jaunimas, kuris buvo pilnas visokių klausimų ir abejonių. Keturadienio vakarais po Mišių daug jaunimo pasilikdavo. Būdavo kartu skaitomas Šv. Raštas ir daug diskutuojama Šv. Rašto klausimais. Daugiausiai bendraudavo me Astijus ir aš. Kartais ateidavo ir kiti broliai. Taip bažnyčioje savotiškai nejučia pasikeitė santykiai. Pradžioje vyresnioji karta buvo labai nepatenkinta, kadangi neatitiktume jų vienuolių įvaizdžiui. Sakydavo, jie „su mergom ten sėdi“, bet palaipsniui priprato ir dabar džiaugiasi, kad yra jaunimo bažnyčioje.

— **Ar tik mergaitės pas Jus ateidavo?**

— Ne, buvo ir berniukų, tik žmonėms buvo sunku suprasti, kad mišriojoje grupėje galima veikti. Būdavo adorancijų, kurios dabar neateina kaip adorantės.

— **Kas tai yra adorantės?**

— Tai mergaitės, kurios pasipuodavo su baltomis suknelėmis ir dalyvaudavo per Sumą arba pamaldas. Dažniausiai ateidavo pasirodyti prieš jaunus kunigus arba klapčiukus. Būdavo jų daug. Klebonai mokėdavo joms pinigų. Bet jų viduje nieko nebuvo. Paskui, kai suprato tikrą prasmę, neateidavo daugiau kaip adorantės, — ateidavo melstis kartu su žmonėmis.

— **Kaip dabar sekasi dirbti su jaunimu, palyginant su pirmaisiais metais?**

— Dabar bendrai visoj Lietuvoje entuziazmas yra atsluogęs. Dvasinis alkis, arba bendras žmonių entuziazmas, yra mažesnis ir balansą labai pakeitė tikybės dėstymas mokyklose.

— **O iš kur atsirado tikybės dėstytojai?**

— Daugiausia seselės arba patys kunigai. Pirmaisiais metais tikybės dėstymas buvo labai primityvus — poterių mokymas ir Paltaroko kate-

chizmas be diskusijų, be išaiškinimų. Retas mokytojas eido į dialogą. Piktinosi, kad yra daug pornografinių filmų laidų, bet vaikai žiūrėdavo tuos filmus be kontrolės. Retas tikybės mokytojas rėmėsi Šv. Raštu. Daugiau savo išmintimi arba vienuoliniu autoritetu. Todėl mes ir įkūrėm institutą (Šv. Antano Religijos studijų institutas prie Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos fakulteto) arba pradžioje mergaitių kolegiją, kur tikėjomes platesniū požiūriū — kad sudomintū vaikus ar jaunimą, kad prabiltū į jų širdis jiems suprantama kalba. Šiandien nemažai mūsų studentų, baigusiu institutū, dirba tikybės mokytojais ir gan sėkmingai.

Bandėme tikybū dėstyti pranciškonų gimnazijoj. Pats dėsciau. Visas jėgas atiduodi. Mokykloj apribotas pamokų laikas. Klasėje daug skirtingū požiūriū, ypač jei tėvai netikintys, ir tu jauti jų dvasinį priešiniū. Tikybės pamoka nėra matematikos pamoka. Bažnyčioj susirinkdavo tie, kurie norėjo sužinoti, galėjom melstis kartu ir pasiekdavom tokiū dvasinių patirčių.

— **Iš kur kilo mintis įkurti Pakutuvėnus, Pranciškonų susitaikinimo sodybą netoli Kretingos?**

— Šaknys yra Dušanbė patirtis. Sigitas Jurčys (br. Benediktas) buvo Dušanbė klebonu nuo 1984 metų. Jam pasisekė suformuoti naujus santykius bažnyčioje, ko Lietuvoje jis nebūtū galėjęs padaryti. Nuvažiavę ten su Astijum, radom pavyzdinę bendruomenę. Ten parapija buvo kaip bendruomenė, kur vieni kitus pažinojo, vieni kitais rūpinosi ir džiaugėsi. Pasauliečiai aktyviai dalyvavo liturginiame ir apaštaliname darbe. Kiekvienas žmogus, naujai atvykęs, buvo priimtas kaip brolis. Mes svajojome, kad kažkas panašaus Lietuvoj atsirastū — tokia dvasinė oazė, kad žmonės gyventū kartu, kur kiekvienas atvykęs dieną ar naktį, būtų priimtas, išklaustas, pamaitintas, nes aplinkui buvo daug jaunū žmoniū, kurie buvo sužaloti ateizmo prievartos ir kuriems reikėjo dvasinės pagalbos. Kai aš apaštalavau Karaliaučijoj po tos misijos, į Kretingą atvažiavo daug narkomanū rusų, bet aš neturėjau, kur jų apgyvendinti. Apgyvendinau klebonijoj, bet žmonės pradėjo maištaut, piktintis ir išvarė. Jų neapkentė. Žmonėm jie atrodė baisūs — vaigys, ligū nešėjai. Ir tada aš svajojau apie tokią vietą, kur aš, kaip pranciškonas, galė-

čiau gyventi su tokiais visuomenės atstumtais žmonėmis, niekam neužkliudamas. Ir taip Viešpats parodė Pakutuvėnus. Pats pavadinimas Pakutuvėnai nuo žodžio „pakūta“ — atgailos vieta — pasirodė tam tinkama.

— **Kas dabar Pakutuvėnuose gyvena?**

— Penki vaikinai ir dvi merginos, pora buvusių narkomanų. Ten gali atvykti bet koks žmogus ir bus priimtas. Su kai kuriais žmonėmis būna sunkumų. Jei jie nesusitvarko, paprašom, kad išvažiuotų. Vakare šeštadieniais išstato šv. Sakramentą ir per naktį adoroja, meldžiasi. Į adoraciją išjungia atvažiavę svečiai, studentai ir kiti.

— **Papasakokite šiek tiek apie Pranciškoniškojo jaunimo tarnybą.**

— Nuo 1990 metų pradėjom ruošti stovyklas. Pirmą buvo Sekminių stovykla Šventojoje, berods, trijų dienų rekolekcijos. Po to su jaunimu pradėjom važinėti po mokyklas, nes man pasirodė, efektingiausia, kad pats jaunimas liudija savo tikėjimą bendraamžiams. Atsirado muzikuojanti grupė. Viena italų provincija iš Amerikos paaukojo pinigų. Aš nupirkau aparatūrą visokiems evangelizacijos darbams praveisti — šlovinimui, Dievo garbinimui. Taip keletą metų viskas vyko spontaniškai. Atsirado tam tikra patirtis, kad galėtumėm bendrauti su kitomis organizacijomis. Kad galėtumėm gauti pinigų renginiams, reikėjo viską įvardinti. Tada, 1995 metais, vienuoliu namų kapitulios metu nutarta įkurti oficialiai Pranciškoniškojo jaunimo tarnybą.

— **Kokia dabar yra tarnybos veikla?**

— Pagrindinis tikslas galbūt yra tarnauti jaunimui, sudarant sąlygas, aišku, pirmiausia pažinti Jėzū, antra suburti jaunimą, norintį sekti Jėzū Pranciškaus pavyzdžiu, ir taip pat sudaryti sąlygas tam jaunimui liudyti savo tikėjimą viešai — per muziką, dramą — savo žodžiu. Pvz., šiemet įvyko Kristaus Karaliaus šventė kaip atsinaujinimo diena, į kurią atvažiavo jaunimas iš daugel Lietuvos miestų. Konferenciją vedė kun. Antanas Saulaitis, SJ, buvo Mišios, buvo daug šlovinimo giesmių. Jungtinė jaunimo šlovinimo grupė iš Plungės, Kretingos, Kauno. Po pietų kalbėjo broliai studentai iš Kauno, o vakare buvo vakaras, dalijantis atsiminimais iš tarnybos veiklos.

— **Kokie jūsų viešnagei įspūdziai, pavauduojant sergantį kleboną, broli pranciškoną Steponą Ropolą, čia St. Petersburg Beach, Floridoje?**

— Pirmą dieną buvau vienas — vaikščiojau, gėrėjau saule, jūra, delfinai, besiliaciniais žmonėmis. Keletą lietuvių mane pakvietė pažvejoti. Buvau laimingas, žvejodamas jūroje, susitikdamas su lietuviu Stebina tokia šviri lietuvių kalba, stebina toks didelis žmonių rūpestis Lietuva — sielavartauja dėl Lietuvos ateities. Gaile, kad šiuo momentu negaliu ilgiau pasilikti, bet turiu grįžti į Kretingą. Tenai laukia mano vaikai, Kretingos jaunimas.

— **Kalbėjosi Jūratė Pauliukonytė-Gentlesk**

— **Kun. Vytautas Palubinskas, ilgalaikis Brooklyno Apreiškimo parapijos klebonas, pablogėjęs sveikatai, atsisakė klebono pareigų, bet pasilikė rūpintis lietuvių sielovada. Į jo vietą paskirtas šalia esančios Mount Carmel parapijos klebonas Msgr. Cassato.**

Nuotr. Kazio Ambrozaičio

NAUJŲJŲ METŲ ANGOJE

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Ir vėl lyg žaibo greitumu prabėga 1998-ieji metai. Jie nepasizymėjo sukrečiančiais tarptautiniais politiniais įvykiais, tik Amerikos prezidento nemoralus elgesys, neištikimybė žmonai ir melas po priesaika atkreipė viso pasaulio dėmesį ir pasipiktinimą.

Lietuvoje prezidento pareigas eina abipus Atlanto populiarus Valdas Adamkus ir yra dedamos pastangos Lietuvai įstoti į NATO, kas nėra neįmanoma, nes dalis įtakingų senatorių, jų tarpe ir ištikimais lietuvių biušlės, Ohio gubernatorius George Voinovich, didelė balsų dauguma išrinktas į JAV Senatą, žada tą klausimą kelti ir remti.

Amerikos lietuvių gyvenimas rieda įprasta banga, su minėjimais ir kitais renginiais, kurių programą daugiausia atliko iš kitur atvykę menininkai. Džiaugėmės Suvalkų trikampio „Klumpės“ liaudies ansambliu ir negalėjome atsistebėti jų lietuvių kalbos ir papročių išlaikymu, nepaisant daugelio dešimtmečių nepalankių sąlygų. Tai puikus pavyzdys šio žemyno lietuviams, kurių kalbos, rašto ar papročių niekas nevaržo. Buvusių partizanų dainos vietos „Girios aidas“, nešinas sušaudyta vėliava, su dideliu pasisekimu gastroliavo Amerikos ir Kanados lietuvių visuomenės telkiniuose. Kanadoje jau penkis dešimtmečius veikiantis „Aukuro“ teatras gastroliavo Clevelande su V. Alanto trijų veiksmų komedija „Anapus uždangos“. Populiarus, Ritos Cyvaitės-Kliorinės vadovaujamas, „Exultate“ choras Clevelande surengė, jau tradicija tapusi, „Rudens balių“, o lapkričio gale sėkmingai pasirodė gausiai St. Petersburgo Floridos, lietuvių visuomenė. Keturių dešimtmečių jubiliejų šventė populiarioji Dainavos stovyklavietė, o literatūros baruose prazydo nauji leidiniai. Dalia Staniškienė išleido savo poezijos rinkinį „Einu namo“, po jos jau 93 metus baigusi Izabelė Jonaitienė pasirodė su savo pirmą poezijos knygą „Šešupės vingiai“. Donato Nasvyčio deka, buvo sutiktas jo a. a. tėvo Antano Nasvyčio poezijos rinkinys „Širdis ir žodžiai“. Taip pat buvo oriai pagerbtas a. a. rašytojas Vacys Kavaliūnas, kurio novelių rinkinį „Šauksmas“ Lietuvoje išleido jo dukra prof. Jolita Kavaliūnaitė ir suorganizavo tos kny-

gos sutikimą Clevelande. Tiek visuomeniniame judėjime, tiek šeimos vyko ir liūdini, ir džiaugsmingi įvykiai. Deja, vieno mėnesio laikotarpyje mirė du Nasvyčių šeimos nariai, pusbroliai Jaunutis P. Nasvytis, gyvenęs Connecticut valstijoje, ir Kanadoje su šeima gyvenęs Kazys Nasvytis. Tačiau gilų džiaugsmą išgyveno Leokadijos ir Mecislavo Balių šeima, lapkričio 22 dieną atšventusi jų vedybų aukšniū jubiliejū. Tą pačią dieną tokį pat jubiliejų atšventė ir Feliksas Klimaitis su žmona. Ignas Stankus minėjo savo 90-ąjį gimtadienį, Nuanantienė sulaukė 100-ojo gimtadienio, o gruodžio 27 dieną, beveik visame plačiame pasaulyje pagarsėjusi savo stebuklingu susivienijimu Amerikoje su dukra ir vyru 1960 metais, Barbara Armonienė atšventė savo 90-ąjį gimtadienį. Kai 1959 metais sovietinis diktatorius Chruščiovas lankėsi Amerikoje, jos Amerikoje su tėvu gyvenanti, karo audrų atskirta dukra puolė jam po kojų maldaudama iš „sovietinės“ Lietuvos išleisti jos motiną ir broli. Kadangi tas įvykis buvo stebimas plačios žiniasklaidos, tai, pabūgęs nepalankios propagandos, Chruščiovas leido Barbarai atvykti į Ameriką. To išdavoje, pasiremdamos Barbaros pasakojimu, a. a. Algirdas Nasvytis parašė knygą „Palik ašaras Maskvoje“. Ji buvo anglų kalba išspausdinta „Life“ žurnale, išversta į daugelį kitų kalbų ir buvo įtraukta į aukštesniųjų mokyklų privalomų skaityti knygų sąrašą. Lietuviškoji tos knygos laida buvo tuoj pat išpirkta. Įdomu pasistebėti, kad su Barbara atvykęs sūnus Jonas Armonas vedė knygos autorius dukrą Dalią Nasvytytę.

Atrodo, kad prabėgusieji metai buvo turiningi ir įdomūs bei naudingi tiek plačiai visuomenėi, tiek pasikiroms šeimoms, mus praturtinę kūrinių vertybėmis, svarbiais jubiliejais, nors taip pat ir su liūdesio ženklais. Tokia jau gyvenimo raida, bet jėgas stiprinanti viltis telydi mūsų ateinančiais metais.

— **Kun. Danielius Yankevičius, 3 metus talkinęs Apreiškimo parapijai Brooklyne, atgal sugrįžo į Scranton vyskupiją Pensylvanijoje.**

CLASSIFIED GUIDE

SKELBIMAI

IVAIRŲ

ELEKTROS (VEDIMAI) - PATAISYMAI
Turū Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Of. Mgr. Auksė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖSINTUVUS. H.DECKYS
TEL. 773-585-6624

Washington, D.C. lietuviu savininko „landscaping“ kompanija ieško 2 darbininkų. Pradinė alga \$6.00 į val. Vieta gyventi bus parūpinta už \$130 į mėn. vienam asmeniui. Reikia turėti darbo leidimą. Kreiptis: Alex, tel. 202-244-2373.

Home Health Care Intl. Agency ieško asmenų prižiūrėti vyr. amžiaus žmones. Anglų k. reikalinga. Vairuotojo leidimas ir rekomendacijos pageidaujamos. \$75 iki \$120 į dieną. Skambinti Phil arba Janusz, tel. 414-763-2615.

773-535-9500

NEKILNOJAMO TURTO

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(773) 586-5959
(708) 425-7160

RIMAS L. STANKUS
• Greitas ir sąžiningas pataravimas
• Nuosavybių įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

ALANTA FINANCIAL CORP.
3240 N. PULASKI RD.
CHICAGO, IL
Ieškote automobilio?
• padėsime pigiai nusipirkti iš varžytinių;
• maži mėnesiniai mokesčiai, norint pirkt išsimokėjimui;
• nėra kredito istorijos? Ne problema!
• automobilių draudimas geriausiomis sąlygomis.
Kreiptis:
Arūnas, tel. 773-205-7702.

Išnuomojamas 4 kamb. butas Bridgeport apyl., 816 W.33 Pl., 1 bl. į vakarus nuo Halsted. \$350 į mėn. Skambinti Stasiui, tel. 773-927-7540.

Reikalingas darbininkas pastoviam darbu statybos kompanijoje. Darbas Čikagos vakariuosiuose priemiesčiuose. Reikia turėti savo transportą. Kreiptis tel. 630-435-1967.

TRANSPAK Siuntiniai į Lietuvą.

P pinigai per 2 - 5 dienas (state licensed)
Padedame persikraustyti į Lietuvą
Kalendariniai maisto siuntiniai \$98, \$45

Mūsų įstaiga yra laikraščio „Draugas“ pastate.
TRANSPAK, 4545 West 63rd Street, Chicago, IL.
Tel. (773) 838-1050.

Naujai atvažiuosiu dantiu dėmesiui
Darbu reikalingas dantis su ne mažesne kaip 5 metų darbu patirtimi
Tel. 708-563-2550

HAPPY NEW YEAR
to all from
LAWN LANES
7650 S. Pulaski
Chicago, IL 60629
773-582-2625

Žiema Aukštaitijos valstybiniame parke.
Nuotr. Laimondo Rutkausko

SAVISAUGOS
BATALIONŲ KARIAI
ATSILIEPKIT!

KARIAI ŠAUKIASI
PAGALBOS

Antrasis pasaulinis karas Lietuvos vyrus prieš jų valią įtraukė į savo kruvinų kovų verpetą. Jie kovojo Rytų ir Vakarų frontuose, daugelis jų žuvo ir nežinomos jų palaidojimo vietos. Jų atminimas iki šiolei nepagerbtas, jie pamiršti. Tai skauda tiesiai! Kaip galima pamiršti savo sūnus, kurie sudėjo savo auką ant tragiško tautų kovos aukuro.

Istorinės tautinės literatūros leidykla „Kardas“ 1999 metais numato išleisti dokumentų ir prisiminimų knygą apie lietuvišką savisaugos batalionų karių kovas Rytų ir kituose frontuose. Tai bus gyvų ir žuvusių mūsų vyrų atminimo įamžinimas, nes dar gyvi tų kovų dalyviai gali atskleisti savo prisiminimus dramatiškų mūšių detales, išgyvenimus ir kt. Šios medžiagos surinkimas — neatidėliotinas, nes visi buvę kariai labai garbaus amžiaus ir vienas po kito palieka šį pasaulį, į kapus nusinesdami Antrojo pasaulinio karo lietuviškos istorijos dalį.

„Kardo“ leidykla prašo ir kviečia visus savisaugos batalionų karius, kur jie begyventų, parašyti savo prisiminimus apie kovas su Raudonąja armija, siųsti nuotraukas, dokumentus. Neatidėliokite! Atsiliepkite! Padėsime, patarsime. Knyga vadinasi „Rytų fronte- atkaklūs mūšiai“. Leidyklos adresas: „Kardas“, a.d. 1847, LT 2043 Vilnius.

Dim. mjr. A. Martinionis,
Leidyklos „Kardas“ vyr.
redaktorius

Maloniai prašome atsiliepti buvusius 8-to pėst. Kunigaikščio Vaidoto pulko karius, jų artimuosius, kurie turi tų laikų prisiminimų ir fotografijų. Paieškomas to pulko kapitonas Bogdanskis, dalyvavęs 1941 m. sukilime.

Ypatingai reikalinga V. Statkaus „Lietuvos ginkluotos pajėgos“, taip pat kitos karinio pobūdžio lietuviškos ir anglų kalbos knygos. Dėkingi iš anksto.

Ltn. A. Ul'inas
Kunigaikščio Vaidoto mot.
batalionas
Šiauliai 13, Lietuva

DAR APIE
ANTANĄ ŠKĖMĄ

„Draugo“ gruodžio 8 dienos Laiškų skyriuje Gintautas Vėžys ištaisė rašytojo Antano Škėmos gimimo vietą, paminėta straipsnyje „Rašytojų fotografijos“. Teisingai, — rašytojas gimė ne Kaune, bet Lodzėje, Lenkijoje.

Deja, tame pačiame straipsnyje G. Vėžys įbruko klaidą: rašytojas baigė keturias klases ne Rokiškyje, bet Radviliškio progimnazijoje. Tuo pačiu metu aš lankiau Radviliškio progimnaziją ir, būdamas mažiausio ūgio klaseje, buvau sodinamas su direktoriaus sūnumi Antanu pirmame klases suole.

Šiauliuose leidžiamo „Varpų“ almanacho 1994 metų 8-me numeryje straipsnyje „Antanas Škėma — mano suolo draugas“ atpasakojau, kokie interesai tuo metu mus abu domino.

Kazys Daugėla
Bedford, NH

SVEIKATOS APSAUGOS DABARTIS IR ATEITIS

(Atkelta iš 3 psl.)

Pirmiausia bus stiprinamos universitetinės ligoninės Vilniuje ir Kaune, kurios jau pačioje artimiausioje ateityje gaus stambias sumas jų atnaujinimui ir priartiniimui prie europinio lygio. Labai svarbi išlįks ir šeimos gydytojų pagalbos stiprinimo kryptis, numatant netolimoje ateityje gauti kreditus pagal šiuolaikinius reikalavimus įruošti šeimos gydytojų priėmimo kabinetus. Visa tai labai gražu ir svarbu dėl sveikatos apsaugos ateities. Bet, norint ekonomiškai efektyviai dirbti ir toliau sistemą išlaikyti, vargu ar užteks vien tik valstybinio sveikatos draudimo lėšų. Net ir pats Sveikatos apsaugos ministras ne kartą yra sakęs, kad dabar veikianti finansavimo sistema nėra tikrasis sveikatos draudimas, tai tik nauja pinigų sveikatos apsaugai paskirstymo sistema. Todėl vis labiau Lietuvoje imama kalbėti apie savanorišką sveikatos draudimą, kaip papildomą sveikatos priežiūros finansavimo šaltinį. Neabejojant, kad ir toliau valstybinio sveikatos draudimo išmokos mažės, toks papildomas sveikatos draudimas galėtų padėti išlaikyti bent jau tą aukštą paslaugų apimčių lygį, kuriam pagrindą davė valstybinė sveikatos draudimo sistema savo pradžioje. Aišku, kas drausis aukštesnėmis įmokomis, galės gauti ir žymiai daugiau sveikatos paslaugų, nors tai bus prieinama toli gražu ne kiekvienam. Kitas svarbus klausimas yra paciento ir gydytojo santykis, kuris, nepaisant, kad sveikatos sistema juo toliau vis labiau dehumanizuojasi, išlieka ir išlįks aktualiu visuomet. Ir čia gal net svarbesniu tampa ne tiek žmogiškasis, kiek teisi-

nis-juridinis veiksnys. Lietuvoje jau pradėjo veikti gydytojo medicinos praktikos įstatymas, pagal kurį galės praktikuoti tik tie gydytojai, kurie turės gydytojo praktikai Sveikatos apsaugos ministerijos išduotas licenzijas. Nuo Naujųjų metų pradeda galioti ir Pacientų teisių bei gydytojų padarytos žalos atlyginimo įstatymas, kuris leis kiekvienam pacientui kreiptis į prie Sveikatos apsaugos ministerijos veikiančią skundų dėl padarytos gydymo žalos nagrinėjimo komisiją, siekiant kompensacijos teisine tvarka. Visa tai dar labiau priartins sveikatos apsaugos sistemą prie priimto pasaulinio lygio. Bet šiame paciento ir gydytojo santykiuje numatyta ir toliau išlaikyti griežtą biurokratinį barjerą, pagrindinius sprendimus atlikti paliekant Sveikatos apsaugos ministerijai. Neuoostabu, kad spalio mėnesį Kaune vykusiame 10-ajame Lietuvos gydytojų suvažiavime jo dalyviai aiškiai pasisakė prieš tokią tvarką, pritarė Gydytojų sąjungos įstatymo projektui, pagal kurį visus Lietuvos gydytojus atstovaujanti Gydytojų sąjunga pati vykdytų gydytojų licenzijavimą, būtų lygiaverčia partnerė derybose su ligonių kasomis, pati paimtų visą atsakomybę santykiuje su pacientais. Suvažiavime buvo priimta rezoliucija, kreipimasis į Seimą bei vyriausybę, siekiant įstatymo svarstymo ir priėmimo Seime.

Sveikatos apsaugos sistema Lietuvoje daugiau kaip prieš metus padarė ryžtingą žingsnį, visiškai išsivadodama iš iki tol egzistavusios sovietinės tvarkos. Bet šalia pasiekimų pastebimos ir nemažos problemos, kurios netolimoje ateityje turėtų būti sprendžiamos.

PAMIRŠO PAMINĖTI

Placiai aprašydamas Balzeko muziejų „Draugo“ gruodžio 12 d. laidoje, Danas Lapkus pamiršo paminėti visų svarbiausių muziejaus turta: kapt. Stepono Dariaus asmeninių archyvą, uniformą, asmeninius daiktus. Tokios lietuvių tautai svarbios istorinės medžiagos neturi joks kitas Lietuvos ir išeivijos muziejus. Archyve, kurį sudaro per 3,000 vienetų, yra St. Dariaus asmeniniai ir oficialūs laiški, rašyti Lietuvoje ir Amerikoje, rankraščiai ir atsiminimai, Lietuvos karo aviacijos raportai, „Lituanicos“ pirkimo ir remonto dokumentai ir sąskaitos, susirašinėjimai su Girėnu, „Lituanicos“ mechaniku Jesulaičiu, diplomatais bei kitais Lietuvos ir Amerikos valdžios pareigūnais, net ir pats Dariaus ir Girėno testamento originalas. Dalis tos medžiagos buvo kataloguota ir laikinai išstatyta Dariaus ir Girėno skrydžio 60 metų sukaktuvių progą. Mano manymu šis archyvas neturėtų gultį spintoje, bet turėtų būti užkonservuotas, aprašytas atskiru leidiniu, kad istorikai galėtų su juo susipažinti. Svarbiausių dokumentų kopijos turėtų būti pasiųstos į Kauno Karo muziejų, kad papildytų šio muziejaus Dariaus ir Girėno archyvus bei ekspoziciją.

Valentinas Ramonis
Lemont, IL

GERADARIUS
PRISIMENANT

Šventų Kalėdų belaukdami, prisimename savo artimuosius — šalia ir toli esančius, gyvus ar jau išėjusius į Tevo namus, prisimename geradarius, padėjusius sunkią valandą ir ištiesusius pagalbos ranką vargantiesiems. Šią progą aš noriu prisiminti ir „Draugo“ puslapiuose padėkoti visiems tautiečiams, padėjusiems įkurti Žemaičių Kalvarijoje CARITAS Globos namus ir šiuo metu padedantiems juos plėsti ir išlaikyti.

Senelių globos namai šiame nuo seno garsiaime Žemaitijos miestelyje veikia ketveri metai, juose šiuo metu gyvena tryliką žmonių. Be nuoširdžios lietuvių, gyvenančių užsienyje, pagalbos mes šių namelių nebūtume sugebę įsteigti.

Su dėkingumu prisimename mūsų pirmuosius rėmėjus — Oną Gustainienę (Toronto CARITAS rėmėjų komitetas), kuri finansavo darbų pradžią, kun. Kazimierą Senkų iš Vokietijos, šiuo metu jau gyvenantį Lietuvoje, Rocesterio Šv. Jurgio parapijos lietuvių bendruomenę, savo aukomis mums padėjusią pirmaisiais metais, o dabar atsivertusią taip reikalingą invalido vežimėlį ir drabužių siuntą ir Reginą Juodeikienę, kuri tarpininkavo bendruomenėje. Taip pat — Rožę Somkaitę, kuri visą savo energiją skiria Lietuvos reikalams, J. Adomavičių, M.D., ir visus kitus, padėjusius mums tuo tikrai ne lengvu įsikūrimo laikotarpiu, o ir dabar prisimenančius mus kasdienybėje.

Laikui bėgant, pradėjome nebetilpti viename namelyje. Vis daugiau vienių žmonių beldžiasi į mūsų duris su savo senatve, negalia, tikėdamiesi čia rasti paskutinį prieglobstį. Kuklus mažas kambarelis, šiltas maistas, švari patalynė, rūpestis ir šiluma — tai viskas, ką mes galime pasiūlyti senam vienišam žmogui. Todėl pasidarė būtina plėsti senelių namus ir 1997 metų pavasarį pradėjome mums padovanotos, kaimynystėje stovėjusios senos žemaitiškos tro-

bos rekonstrukciją. Turimų lėšų nebeužteko ir vėl pradėjome ieškoti rėmėjų. Į mūsų prašymą atsiliepi Bronė ir Algirdas Vaitkai (Čikaga) ir Romualdas Vaitkus (Lockport), kurie finansavo dalį namo pastatymo darbų ir vidaus įrenimą. Jų dėka jau šios žiemos pradžioje namelyje galėjome apgyvendinti dar keturis senelius.

Taip pat dėkojame A. Valavičiui už drabužių ir maisto siuntinius, Danai Varaneckienei, Stasei Bublionei (Birmingham), kuri, motiniškai besirūpindama savo krikšto

dukra, neužmiršta ir senelių namų.

Visiems žmonėms — mūsų geradariams savo ir globojamų senelių vardu tariau nuoširdžiausią aciu ir sveikindama su šv. Kalėdomis linkiu kuo geriausios sveikatos bei Viešpaties palaimos jų gyvenime ir darbuose. Manau, kad jų karitatyvinei veiklai labiausiai tinka Evangelijos žodžiai „Ką padarėte vienam iš mano mažutelių, padarėte man“.

Danutė Mickūnienė, M.D.
Žemaičių Kalvarijos Globos namų vedėja

„Ko akis neregėjo, ko ausis negirdėjo,
kas žmogui į galvą neatėjo,
tą paruošė Dievas tiems, kurie jį myli“.
1 Kor 2, 9

A.†A.
BRONĖ ČIKOTIENĖ
ŽUKAUSKAITĖ

Mūsų mylima Mamytė, Močiutė ir Prosenelė mirė 1998 m. gruodžio 20 d., sulaukusi 84 metų.

Gyveno pas sūnų Alexandria, Virginia, o anksčiau Philadelphia, Pennsylvania apylinkėje.

Gimė Lietuvoje, Šiaulių apskrityje, Tryškių valsčiuje, Pabalvėje. Amerikoje išgyveno 49 metus.

Nuliūdę liko vaikai: Bronius, Zina, Marija ir Julija su šeimomis, 12 anūkų, penki proanūkai bei kiti giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

Velionė buvo a.a. Kazimiero našlė.

Po gedulingų šv. Mišių Šv. Andriejaus bažnyčioje, Philadelphia, Pennsylvania, laidotuvės įvyko Šv. Kryžiaus kapinėse, gruodžio 26 d.

Nuliūdę: sūnus ir dukterys su šeimomis.

Su liūdesiu pranešame draugams ir pažįstamiems, kad šeštadienį, gruodžio 26 d. namuose, po trumpos, bet sunkios ligos, mirė mūsų Mama, Žmona ir Duktė

A.†A.
JOANA KIRVAITIENĖ
SKEIVYTĖ

sulaukusi 61 metų. Buvo gimusi Lietuvoje.

Liūdi: sūnus Romas, Edvardas ir Tomas, vyras Kęstutis, tėvas Juozas Skeivys, pusbrolis Antanas Skeivys su šeima ir kiti giminės Lietuvoje.

Velionė bus pašarvota antradienį, gruodžio 29 d. nuo 2 iki 9 v.v. Andrew J. McGann laidojimo namuose, 10727 S. Pulaski Road, Chicago, IL.

Laidotuvės trečiadienį, gruodžio 30 d. iš laidojimo namų 8:45 val. ryto Velionė bus išlydėta į Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią Marquette Parke, kurioje 9:30 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Vietoje gėlių prašoma aukoti „Saulutei“ arba dienraščiui „Draugas“.

Laidotuvių direkt. Gerald F. Daimid. Tel. 773-523-0440.

VIENERIŲ METŲ
MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.
JOSEPHINE B. MILLER
MILERIŪTĖ

1998 m. sausio 3 d. Amžinybėn iškeliavo liūdesyje palikdama savo draugus ir giminės.

Velionės mielam prisiminimui šv. Mišios už Jos sielą bus atšaujamos 1999 m. sausio 3 d. 10:30 val. ryto Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje.

Gimines, draugus ir pažįstamus kviečiame pasimelsti už a.a. Josephinos sielą.

Liūdintys draugai ir giminės.

Mylimai Žmonai

A.†A.
MAGDALENAI
KRIAUCIŪNIENEI

mirus, vyrui, didž. gerb. dr. JUOZUI KRIAUCIŪNUI su šeima ir visiems giminėms reiškiamė gilią užuojautą.

Jadvyga Kontrimienė ir
Eugenija Liaugaidienė
su šeimomis

A.†A.
KOSTAS ŽALNIERAITIS

Gyveno Clarendon Hills, IL, anksčiau Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Mirė 1998 m. gruodžio 25 d. 1:55 val. ryto sulaukęs 77 metų.

Gimė Lietuvoje, Vievieriuose. Amerikoje išgyveno 47 metus.

Nuliūdę liko: žmona Nijolė Micevičiūtė, dukterėčios: Rūta Chekaluk, vyras Robert ir Dalia Bulgaris bei kiti giminės Lietuvoje.

Velionis buvo brolis a.a. Stasės Bulgaris ir Vlades Gruzauskienės.

Velionis buvo pašarvotas pirmadienį, gruodžio 28 d. nuo 2 iki 8 v.v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.).

Laidotuvės antradienį, gruodžio 29 d. iš laidojimo namų velionis bus atlydėtas 9:30 val. ryto į Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčią, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos gedulingos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Vietoje gėlių prašoma aukoti „Lietuvos Vaikų vilčiai“.

Nuliūdę: žmona, dukterėčios ir kiti giminės.

Laid. dir. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

A.†A.
ANTANAS RATNIKAS

1998 m. sausio 1 d. Panevėžyje mirė mano brangus Brolis Antanas. Už jo sielą bus atšaujamos šv. Mišios Šv. Teresės bažnyčioje, Sunny Hills, Florida.

Visus pažįstamus kviečiame dalyvauti šv. Mišių aukoje ir drauge su mumis pasimelsti už a.a. Antaną Ratniką

Nuliūdę: brolis Jonas
ir giminės Lietuvoje ir Amerikoje

A.†A.
STASIUI BRIEDŽIUI

iškeliavus Amžinam Poilsui, likusią žmoną ALĘ, dukrą VIOLETĄ su vyrų dr. VILIJUM MIKAIČIU, anūkes TANIĄ ir KRISTINĄ nuoširdžiai užjaučiame.

Albina ir Kazimieras Ripskiai

A.†A.
GENEI BAJORIŪNIENEI

iškeliavus į Amžiną Poilsio vietą, giliam liūdesy likusius dukrą JULIJĄ, ženą DANIELIŲ, anūkus VIDĄ, LINĄ LIUTIKUM, dukrą LAIMĄ KVANTIENĘ su šeima, giliausiai užjaučiame ir kartu liūdimė.

Albina ir Kazimieras Ripskiai

A.†A.
BRITT BIELIAUSKAS

staigiai ir netikėtai mirus, gilią ir nuoširdžią užuojautą reiškiamė liūdinčiam vyrui dr. LINUI BIELIAUSKUI, dukrai NINAI, sūnui ANTON, JAV LB Krašto valdybos vykdomajam vicepirmininkui dr. VYTAUTUI ir dr. DANUTEI BIELIAUSKAMS bei giminėms ir artimiesiems.

JAV lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba:
Regina Narušienė, Marija Remienė,
Regina Kučienė, Birutė Jasaitienė,
Vytenis Rasutis, Vytautas Maciūnas,
Jūratė Budrienė, ses. Margarita Bareikaitė,
Kristina Mengeling, Ramutis Plūra,
Algis Tamošiūnas, Mike Mikolaitis,
Aurdonė Pakštienė, Rasa Ardytė-Juškienė.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Kompozitorius t. Bruno Markaitis, SJ, mirė gruodžio 23 d. vakare Honolulu, Havajuose, kur gyveno dešimtį metų, paskutiniuosius kelečius metus — slaugos namuose. 1961-1967 m. buvusio lietuvių jėzuitų provincijolo palaikai paskraidinami Čikagą. Laidotuves tvarko Petkus Marquette laidotuvių namai. Platesnės informacijos bus paskelbtos vėliau.

Tai bent dovana! Lithuanian Citizen's Society of Western Pennsylvania per savo prez. B. S. Burduš, atsiuntė „Draugui“ 1,000 dol. auką su labai gražiu laiškeliu, kuriame rašoma (anglų kalba): „...Mes nuoširdžiai tikime, kad ši auka padės jūsų puikiam laikraščio leidybai. Džiaugsmas ir ramybė telydi jus per Kalėdų šventes ir Naujuosius metus!“ Turėdamas tokių nuoširdžių rėmėjų ir uolių skaitytojų, „Draugas“ su pasitikėjimu žengia į 90-uosius savo gyvavimo metus, kurių sukaktį minės 1999 metais, ir šviesiai žiūri į tolimesnę ateitį. Esame širdingai dėkingi!

Ketvirtadienį, gruodžio 31 d., ir penktadienį, 1999 m. sausio 1 d., „Draugo“ redakcija, administracija ir spaustuė nedirbs. Šeštadieninis priedas išleidžiamas trečiadienį, gruodžio 30 d. — 1999 m. sausio 2 d. data.

Penktadienį, Naujųjų metų dieną, visiems katalikams privaloma dalyvauti šv. Mišiose. Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Mišios bus aukojamos sekmadienine tvarka — 8 ir 10:30 val. r. lietuviškai; 9:15 v.r. ir 12:15 val. p.p. — anglų kalba. Sekmadienio tvarka Mišios bus aukojamos ir Nekalto M. Marijos Prasidėjimo parapijos bažnyčioje Brighton Parke.

Kun. Vytautas Bagdavičius, MIC, gruodžio 26 d. draugų ir giminių tarpe šventė 90-tąjį gimtadienį.

PLC Lemonte, Lietuvių dailės muziejuje, ruošiamasi paminėti 1991 m. sausio 13 dienos įvykius Vilniuje. Ji minėjimą atvyksta buvęs politinis kalnys, dabar Lietuvos Seimo narys **Vytautas Ciušas**. Bus ir meninė programa. Minėjimas prasidės 1 val. p.p., ji organizuoja JAV LB Kultūros taryba.

Lietuvių rašytojų draugija sausio 10 d., sekmadienį, 3 val. p.p., Jaunimo centro kavinėje ruošia literatūros šventę, kurios metu bus įteikta LRD premija Alfonsui Tyruoliui Šešplaukiui. Visi kviečiami dalyvauti.

Veiklieji Čikagos Šakiečių klubo nariai Elyte ir Osvaldas Šneideriai vainasini po šio klubo metinio narių susirinkimo Šaulių salėje gruodžio 3 d.

Švenčių proga savo gimines, draugus ir pažįstamus nuoširdžiai sveikina **Bronė Aninkevičienė**.

Lapkričio 22 d. Jaunimo centre buvo suruoštas dvyliktasis Nelės Paltinienės koncertas, kuriame dalyvavo ir Nijolė Tallat-Kelpšaitė. Nelė Paltinienė atsiuntė redakcijai laiškelį, kuriame nuoširdžiai džiaugiasi Čikagos bei apylinkių lietuvių šilto priėmimu, gausiu dalyvavimu. Ypač yra dėkinga Sigitai ir Toliui Šlutas bei Petriui Petručiui. Ji visiems Amerikos lietuviams linki gražių Kalėdų švenčių, o Naujuose metuose — sveikatos, laimės ir sėkmės.

Kestutis Petrauskas, Laguna Beach, CA, gavęs „Draugo“ kalėdines korteles, savo dienraštį apdovanojo 100 dol. Ačiū!

ČIKAGOS ŠAKIEČIŲ KLUBO VEIKLA

Čikagoje gyvuojantis Šakiečių klubas, įsteigtas 1937 m. lapkričio mėnesį (taigi jau sulaukęs 61 metų), vis dar neįgalvoja pasenti ir užsidaryti.

Gana geros gaidos nuskambėjo per metinį klubo narių susirinkimą, įvykusį gruodžio 3 d. Čikagos Šaulių namuose. Dalyvavo daugiau negu 30 narių.

Čia buvo padaryta daug pranešimų, kurie parodė, kad viskas vyksta gerai ir sklandžiai, o kasoje yra nemažai pinigų (apie tai kalbėjo išdinininkas Alex Navardauskas).

Apie klubo pramogą — derliaus šventės pobūvi, įvykusį spalio 11 d. Šaulių namuose, pranešė pirmininkė Ema Balzerienė, kuri dėkojo atsilankiusiems ir visiems taktininkams. Kaip vėliau paaiškėjo, šis renginys davė apie 130 dol. pelno.

Taip pat buvo pranešta, kad į klubą įstojo 3 nauji nariai: Regina Poliakiėnė, Laura Zaurienė ir Vernon Balandis. Sergančiųjų sąrašas tebėra tik viena narė — Marija Strungienė.

Valdybos narė Janina Skamienė pranešė, kad klubui priklauso arti 70 asmenų, nors mokesčius apsimokėjusių yra 58. Tikimasi, kad ir kiti atliks savo pareigą.

Buvo pareikšta, kad šiemet nutarta iš klubo kasos skirti aukas: „Draugo“ dienraščiai ir „Margučio II“ radijo programai — po 100 dol. ir Anatolijaus Šluto vedamai liet. radijo valandėlei — 70 dol. Buvo iškeltas reikalas paremti Šakių „Draugo“ redaktoriaus Aldonos Zavistauskienės prašymą. Vietni nariai tam reikalui siūlė skirti 1,000 dol., kiti 500 dol., o dauguma — 200 dol. Todėl balsavimu buvo sutarta 200 dol. suma.

Prasidėjo nuoširdūs dėkojimai. Pirmiausia padėjo Birutei Podienei, kuri sėdi kabinate „prie gatvės“ ir visus „stebi“. Sakė, kad visi puikiai žinome, kad „Pensininko“ redaktorius K. Milkovaitis be E. Sirutienės neišsiverstų. Didelis ačiū pasakytas S. Pleinenei, kuri kiekvieną ketvirtadienį visiems tikrina kraujo spaudimą.

Kas išvežiotų ligoniams ir pensininkams maistą, jei savanorių nebūtų? Maistą pristato ir Čikagos miestas, bet mūsų žmonės nori lietuviško, mūsų šeiminių skaniai pagaminto maisto. Maistą ir patarnautojas taip pat giria iš visų apylinkių į „Seklyčią“ valgyti suvažiuojantys Čikagos policininkai. Kartais net

apie Šakių „Draugą“ ir pocius Šakius kiek plačiau pakalbėjo žurn. Edvardas Šulaitis, kuris praėjusią vasarą aplankė Šakių „Draugo“ redakciją ir kai kuriuos Šakių rajono miestelius. Buvo akcentuota gana liūdna šio laikraščio finansinė padėtis, kuri vis dar blogėja. Todėl buvo perleistas per narius lapas ir dar tokiu būdu surinkta daugiau aukų iš pavienių žmonių Šakių „Draugo“ naudai. Taip pat gauta ir viena prenumerata. Visa tai tuoj buvo pasiūsta į Šakius.

Čia dar reikia pažymėti, kad pavasarį įvykusio pusmetinio narių susirinkimo protokola perskaitė naujoji klubo sekretorė Jean Banienė, kuri pakeitė iškeliavusį — Juozą Vasuikių. Protokolas buvo priimtas be pataisų. J. Banienės išjungimas ir klubo valdybą yra pozityvus ir džiuginantis reiškinys.

Išsėmus visą dienotvarkę, susirinkusieji buvo pakviesti tradicinėms vaišėms. Jie čia ne vien užkandžiavo, bet ir šnekuciuosiai apie toli esantį Šakių kraštą bei kitas tėvynės Lietuvos vietas.

E.Š.

SAVANORIŲ — TALKININKŲ VAKARIENĖ

JAV Socialinių reikalų tarybos ir vyresniųjų lietuvių centro kviečiami gruodžio 18 d. susirinkime į tarnautojų ir savanorių — talkininkų vakarienę. „Seklyčios“ didžioji salė buvo labai gražiai išpuošta — stalai net švietė, nes taip gražiai ant spalvingų staltiesių mirkčiojo žvakės. Kalėdinė eglė buvo šiaudinkais, lyg mežginiais apsiausta. Šventvakarį pradėjo mūsų ta, lyg iš dainos paimita „seselė darbininkė Elena Sirutienė, kuri ir „Pensininką“ tvarko, ir trečiadienį renginių programas paruošia bei daro viską, kas jam pavedama daryti. Taigi Elenutė pirmiausiai padėjo Soc. reikalų tarybos pirmininkei B. Jasaitienei už vaišes, kuriu nereikėjo, nei virti, nei kepti — viskas buvo užsakyta ir pristatyta. Svarbiausia — nereikės nei puodų, nei lėkščių plauti. Tikra šventė „palei girią“ (taip sakydavo kadaise Lietuvoje — E.J.V.).

„Lietuvos Vaikų vilties“ vaikų (po gydymų ar operacijų gyvena „Seklyčioje“) ir jų mamytės dalyvavo kartu su mumis vakarienėje, tai buvo smagu pamatyti jaunus veidelius ir įdėmiai viską stebintis ašis.

B. Jasaitienė buvo paprašyta pakalbėti ir pasakė, kad, jei nebūtų savanorių, tai nebūtų ir „Seklyčios“. „Seklyčia“ yra reikalinga lietuviams. Čikagoje yra ir kitų lietuviškų telkinų — Jaunimo centras, Balzeko Kultūros muziejus, bet „Seklyčia“ — kitokio „stiliaus“. Ji — visų ir visiems.

Prasidėjo nuoširdūs dėkojimai. Pirmiausia padėjo Birutei Podienei, kuri sėdi kabinate „prie gatvės“ ir visus „stebi“. Sakė, kad visi puikiai žinome, kad „Pensininko“ redaktorius K. Milkovaitis be E. Sirutienės neišsiverstų. Didelis ačiū pasakytas S. Pleinenei, kuri kiekvieną ketvirtadienį visiems tikrina kraujo spaudimą.

Kas išvežiotų ligoniams ir pensininkams maistą, jei savanorių nebūtų? Maistą pristato ir Čikagos miestas, bet mūsų žmonės nori lietuviško, mūsų šeiminių skaniai pagaminto maisto. Maistą ir patarnautojas taip pat giria iš visų apylinkių į „Seklyčią“ valgyti suvažiuojantys Čikagos policininkai. Kartais net

akyse pasidaro mėlyna (į valgyklą atėjus) nuo „Čikagos gražiausių uniformų“. Taip pat daug kas dėkojo ir trečiadienį talkininkams. Rūpinosi, kaip dainuotume be maestro F. Strolisio? Jis niekada nepavėluoja ir su visais dainuoja. Kas būtų, jei neturėtume Viktorijos ir Antano Valavičių? Spec. paštas nei „Pensininko“, nei laišku nepriimtų, jei Antano nebūtų. Ačiū abiem!

Ką darytume be Rasos Quattroci? Ji dirba 100 darbų. Išklijavo sienas, išdazė lubas valgykloje, žodžiu, daro viską, viską sutvarko, net ir algas sumoka.

Milijoninis Lietuvių fondas paskyrė JAV Socialinei reikalų tarybai 17,500 dol., iš kurių „Seklyčia“ gaus tik 13,000 dol. (nors „Seklyčia“ dirba kaip ir Rasa Q.) viską, net ir bilietus į renginius paravinėja ir į įvairiausių klausimus atsakinėja. Štai įdomus pavyzdys. Skambina tautietis ir E. Sirutienės klausia: „Prašu, būk gera, pasakyk, kur yra ta taverna, kurioje Ažuolas groja?“ Kai Elenutė pasakė nežinanti, tai pasipiktinęs balsas užriko: tai kokia čia ta jūsų „Seklyčia“?!

Po visų dėkojimų Jonas Žebrauskas, būdamas labiausiai panašus į kunigą, buvo Elenutės pakviestas sukalbėti maldą. Pakviestas tą padaryti prisipažino, kad jaunystėje norėjęs tapti kunigu, bet tapo „miškininku“ (girininku). Malda buvo nuostabi. „Viešpatie Jėzau Kristau, mūsų Broli ir Dieve, prieš darydamas stebuklus, Tu visuomet dėkodavai Tėvui. Taip ir mes dėkojame už pagalbą ir jėgas, duotas išpildyti Tavo valią.“

Po skanios vakarienės E. Sirutienė kreipėsi į B. Jasaitienę, prašydama atleisti už kitų klaidas ir, atsidėkodama už klaidų atleidimą įteikė dovaną, kurią paprašė išimti iš dėžės ir visiems parodyti. Visi labai džiaugėsi, nes tai buvo didelė nuotrauka, o joje matėme B. Jasaitienę su prezidentu V. Adamkumi, kuris tą akimirka už nuopelnus teikė Didžiojo Kunigaikščio Gedimino III laipsnio medali.

Po to pasipylė dovanos. Rasa Q. apdovanojo tarnautojas ir patarnautojas: Palmyrą, Elenutę, Laimą, Zitą, Rasą, Ainą ir Birutę, o Birutė visų vardu gražiai padėjo, palinkėdama, kad širdies gerumo vieniems užtektų dar daugeliui metų.

Mus labai šventiškai nuiteikė mielas Rašimas, kuris yra labai muzikalus ir skambino ne tik valsą ir polkūci, bet taip pat ir keletą „tikrai romantiškų fantazijų“. Poetiškos sielos Palmyra J. perskaitė savo sukurta eilėraštį apie „Seklyčią“ ir savo bendradarbes. Padėkos vakarienė

Pasaulio lietuvių centras — puiki vieta susitikti seniai matytus pažįstamus, susipažinti su naujais. Vieną gražų sekmadienį čia susitiko (priekyje iš kairės): Vacys Garbonkus, Laima Garbonkienė, Rimas Griškėlis, Rota Sušinskienė, (stovi) Bronius Silionas, Bronė Nainienė...

Amerikos Lietuvių tarybos 58-jame suvažiavime invokacijos metu (iš kairės): ALTo valdybos pirm. prof. dr. Jonas Rackauskas, suvažiavimo pirm. dr. Jonas Valaitis, Lietuvos Respublikos garbės konsulas Čikagoje Vaclovas Kleiza, ALTo atstovas Washington, DC, ir JBANC pirm. Algis Rimas ir ALTo vicepirm. Petras Buchas. Malda suvažiavimui pradėjo prel. dr. Ignas Urbonas.

galima užbaigti Antano Valavičiaus kalbos žodžiais, kad „kas padeda artimui — bus prisimintas danguje“.

Emilija J. Valantinienė

LF BIČIULIAI SUSITIKO SU A. IR J. DAMUŠIAIS

Š.m. gruodžio 11 d. Marijonų namuose Čikagos LF bičiulių sambūrio nariai susitiko su neseniai iš Lietuvos atvykusiais dr. Adolfu ir Jadvyga Damušiais. Tai buvo ir šventinis-kalėdinis visų pabendravimas, pasidalinimas ateities planais.

Susirinkimą pradėjo pirm. Julija Smilgienė ir pakvietė vicepirm. Mariją Remienę vadovauti programai. Pasveikinusi garbingus svečius ir visus gausiai susirinkusius narius, M. Remienė pakvietė dr. A. Damušį tarti žodį. Jis kalbėjo apie Lietuvos politinį gyvenimą, pastebėdamas, kad vyriausybė turėtų daugiau rūpintis, kad pakeltų žmonių gerovę, ypač kaime. Jis taip pat kalbėjo apie neseniai nacių ir sovietų nusikaltimus tirti sudarytą komisiją ir jos sudėtį.

J. Damušienė kalbėjo apie buitinių ir kultūrinių Lietuvos gyvenimą. Ji sakė, kad negalima sakyti, jog kaimo žmonės yra visi negerai, nes yra žmonių, kurie, nors ir skurdžiai gyvendami, sugeba gražiai apsitvarkyti apie savo sodybas, dirbti laukuose, bet yra ir apsilaidėlių, girtuoklių, kuriems niekas nerūpi — jų laukai apžėlę, sodybos apleistos. Miestuose — irgi skurdus gyvenimas. Turtinėjai nelabai stengiasi padėti vargstantiems, nes daugumai jų savieji reikalai — pirmoje vietoje.

Kultūrinis gyvenimas Lietuvoje yra įvairus ir aukšto lygio. Vyksta įdomūs renginiai, koncertai, salės pilnos net ir šokiadieniais. Publika jauna, vidurkis apie 50 metų. Iš viso Lietuvos visuomenė yra jauno amžiaus.

J. ir A. Damušiai kalbėjo ir apie Trakų kultūrinę vertę.

Minios atvažiuoja į koncertus, vykstančius Trakuose, net jei ir lietus pila — tai tikrai pasišventę meno mėgėjai ir vertintojai! Apie moralines vertybes daugelis nieko nežino ar mažai težino. Daug „sugyventinių“, mažiau sutuoktinių, už tai ir vaikai dažnai apleidžiama.

Ištaigose J. Damušienei kritiškai siuntinėjimas nuo vieno tarnautojo prie kito. Įtaigose ir gatvėse pastebėjo tam tikrą grubumą. Švelnesnis elgesys ir didesnis dėmesys žmogui yra krautuose ir restoranuose. Deja, Lietuvoje dar sunkiai prigiję mums įprasti „prašau“ ir „atsiprašau“.

J. Damušienė sakė, kad Lietuvos partizanai yra tie žmonės, kurie nori istoriją iškelti iš tos sunkios buklės, apie kurią vyriausybė vengia kalbėti.

Algis Stepaitis, neseniai sugrįžęs iš Lietuvos, kur lapkričio 28 d. dalyvavo Lietuvos konservatorių Tėvynės sąjungos suvažiavime, padarė platų ir įdomų pranešimą apie jį.

Krikščionių demokratų rėmėjų sambūrio pirm. Jonas Vaznelis trumpai apžvelgė sambūrio veiklą. Ragino remti Krikščionių demokratų partiją Lietuvoje kvietė Lietuvos žmonėms užsakyti arba ypač vietiniams Krikšč. demokratų skyriams užsakyti „Apžvalgą“.

Kalbėjo ir Lietuvos Partizanų globos fondo sekretorius Povilas Vaičekauskas, kuris lankėsi Lietuvoje ir rugsėjo 22 d. dalyvavo milžiniškam mitingui prie Seimo rūmų, kuriame dalyvavo daugiau kaip 20,000 žmonių, nors spauda Lietuvoje labai jį sumenkino, sakydama, kad ten dalyvavo tik keli tūkstantiai žmonių. Ši mitinga rengė buvę partizanai, politiniai kaliniai ir tremtiniai bei jų rėmėjai, kur jie pareiškė savo reikalavimus.

Dr. Kazys Ambrozaitis kalbėjo apie dr. A. Damušio ką tik išleistą knygą anglų kalba „Lithuania Against Soviet and Nazi Aggression“ ir ragino ją įsigyti, pabrėždamas, kad šiuo

metu mūsų rezistencijos tema tai yra svarbiausia knyga anglų kalba. Jis taip pat kreipėsi į sambūrio narius, kad sutiktų būti Lietuvių Fronto bičiulių kitų metų pradžioje rengiamos svarbios konferencijos šeiminkais.

Viešnia iš Lietuvos dr. Regina Švobienė irgi trumpai pakalbėjo apie Lietuvos kaimą ir „Valstiečių laikraštį“. Ji yra „Valstiečių laikraščio“ „Kaimo vaikų“ fondo vadovė. Buvo įvairių klausimų, į kuriuos Damušiai ir kiti kalbėjusieji mielai atsakinėjo.

Prie gražiai kalėdiškai papuošto ir skaniai lietuviškais valgiais padengto stalo visi pasivaivaino ir draugiškai pabendravo. A. ir J. Damušiams buvo palinkėta gražių, sveikų ir malonių atostogų Floridoje.

SKELBIMAI

Irena ir Albertas Kereliai, Palos Park, IL, Laima Pauliukonis, Brattleboro, VT, John Jasin, Potomac, MD, Vytautas Bartasius, Mt. Laurel, NJ, Julius Viltiauskas, Waterbury CT, Carmela ir James Pike, Union, NJ, visi globoja po našlaitį Lietuvoje. Pratešdami globą kitiems metams, visi atsiuntė po \$150 -metinį mokesčių. Iš viso \$900. Lietuvos vaikų vardu dėkojame! „Lietuvos Našlaitių globos“ komitetas, 2711 West 71st St., Chicago IL 60629. (sk.)

Viktorija Karalienė, Augustinas ir Dalia Orentai, Chicago, IL, Carol Lynn Anglin, Incline Village, NY, Rima ir Walter Binder, Cary, IL, Virginija ir Jonas Dainauskai, Woodridge, IL, tai yra tie geri žmonės, kurie globoja našlaitius Lietuvoje. Pratešdami paramą kitiems metams, visi atsiuntė po \$150. Iš viso \$750. Dėkojame! „Lietuvos Našlaitių globos“ komitetas, 2711 West 71st St., Chicago IL 60629. (sk.)

Zita Čerkasienė ieško savo giminaičio Jono Dajoto, Felikso Dajoto nuo Kuršėnų sūnaus, gyvenusio Čikagoje, arba jo vaikų. Atsiliepkite, rašykite: **Zita Čerkasienė, Respublikos 15-31, Naujoji Akmenė 5464, Lithuania.** (sk.)

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Kalėdų sveikinime („Draugas“, gruodžio 22 d.) pirmame sakinyje buvo korektūros klaida. Turėjo būti: Seniausia pasaulyje lietuvių organizacija, lietuvių puoselėtoja (ne puoselėja). Atsiliepkite. (sk.)

Greitai persiunčiame ir pristatome siuntinius Lietuvoje. Persiunčiame automobilius ir komercinius krovinius. Vertiname ir notarizuojame, paruošiam dokumentus JAV vizų paraišimui ir iškvietimus. Smulkesnė informacija tel. 773-434-7919, 630-257-8822, 1-888-615-2147 Atlantic Express Corp. (sk.)